Länsstyrelsen Skåne

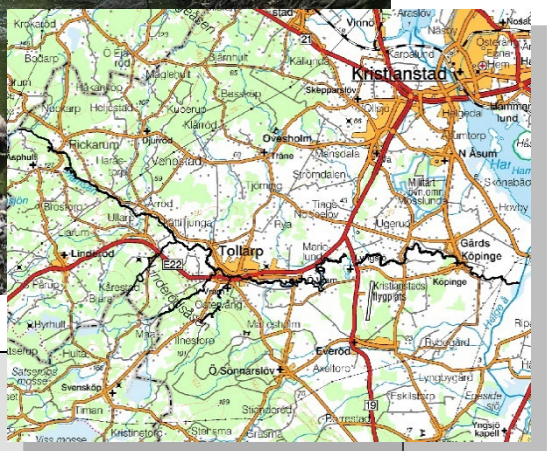
2026-xx-xx

Diarienr: 511-38554-2025

Bevarandeplan för Natura 2000-området Vramsån SE0420310

Vramsån. Foto: Sanna Persson

Grunduppgifter om Vramsån

Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Läge:	Rinner i sydostlig riktning från Linderödsåsen till Helge å söder om Hammarsjön
Markägare:	Enskilda
Areal:	242,2 hektar
Skyddsform:	50,6 hektar omfattas av 3 olika naturreservat
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 2002-01 SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12 SAC fastställt av Regeringen 2011-03 Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2026-xx-xx respektive 2026-xx-xx

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och livsmiljötyper (tidigare benämnda som naturtyper) som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara livsmiljötyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Art- och habitat- samt fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området.

Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området. I bevarandeplanen redovisas gränser, livsmiljötyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande livsmiljötyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Vad är en Natura 2000-art eller en typisk art?

Bevarandeplanen redovisar flera kategorier av arter. *Natura 2000-arter* är utpekade skyddade arter som listas i art- och habitatdirektivets bilaga 2 eller i fågeldirektivets bilaga 1. Bevarandeplanen ska ha med bevarandemål för dessa arter och tillstånd krävs för åtgärder som kan riskera att påverka arten. T*ypiska arter* är indikatorer för en livsmiljötyps

REMISS

bevarandestatus. *Karaktäristiska arter* ska stödja tolkningen av en viss livsmiljötyp. Vissa arter kan vara både typiska och karaktäristiska. Prioriterade arter (och livsmiljötyper) är de arter/livsmiljötyper som är utvalda som mest hotade enligt art- och habitatdirektivet och vars utbredning huvudsakligen ligger inom EU:s territorium, de är markerade med en asterisk. Dessa prioriteringar ska skiljas från de prioriteringar av arter (och livsmiljötyper) som görs i bevarandeplanen när åtgärder prioriteras för att arten (eller livsmiljötypen) ska få gynnsam bevarandestatus.

En nationell rödlista är en sammanställning av arters status (utdöenderisk) inom ett lands gränser. Den publiceras vart femte år av ArtDatabanken och finns för närvarande förtecknad i boken Rödlistade arter i Sverige 2020. De olika rödlistekategorierna är Akut hotad (CR, Critically endangered), Starkt hotad (EN, Endangered), Sårbar (VU, Vulnerable), Nära hotad (NT, Near threatened) och Livskraftig (LC, Least Concerned). *Fridlysta arter* är förtecknade i Artskyddsförordningen. Att en art är fridlyst innebär att det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. *ÅGP-arter* är de hotade arter som har fått ett särskilt åtgärdsprogram för att rädda dem och deras livsmiljöer.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att livsmiljötyper och arter som utpekats ska ha gynnsam bevarandestatus. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade livsmiljötyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en livsmiljötyp kan gynnsam bevarandestatus innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i livsmiljötypen och att de arter som är typiska för livsmiljötypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär gynnsam bevarandestatus att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. Denna bevarandeplan gäller för ett av de områden som berörs av den nationella planen för omprövning av vattenkraft enligt Regeringens beslut (se 11 kap 28§ Miljöbalken). När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan arealer och arter har beslutats av regeringen.

REMISS

Mer information om Natura 2000
Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00 (vxl)
Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

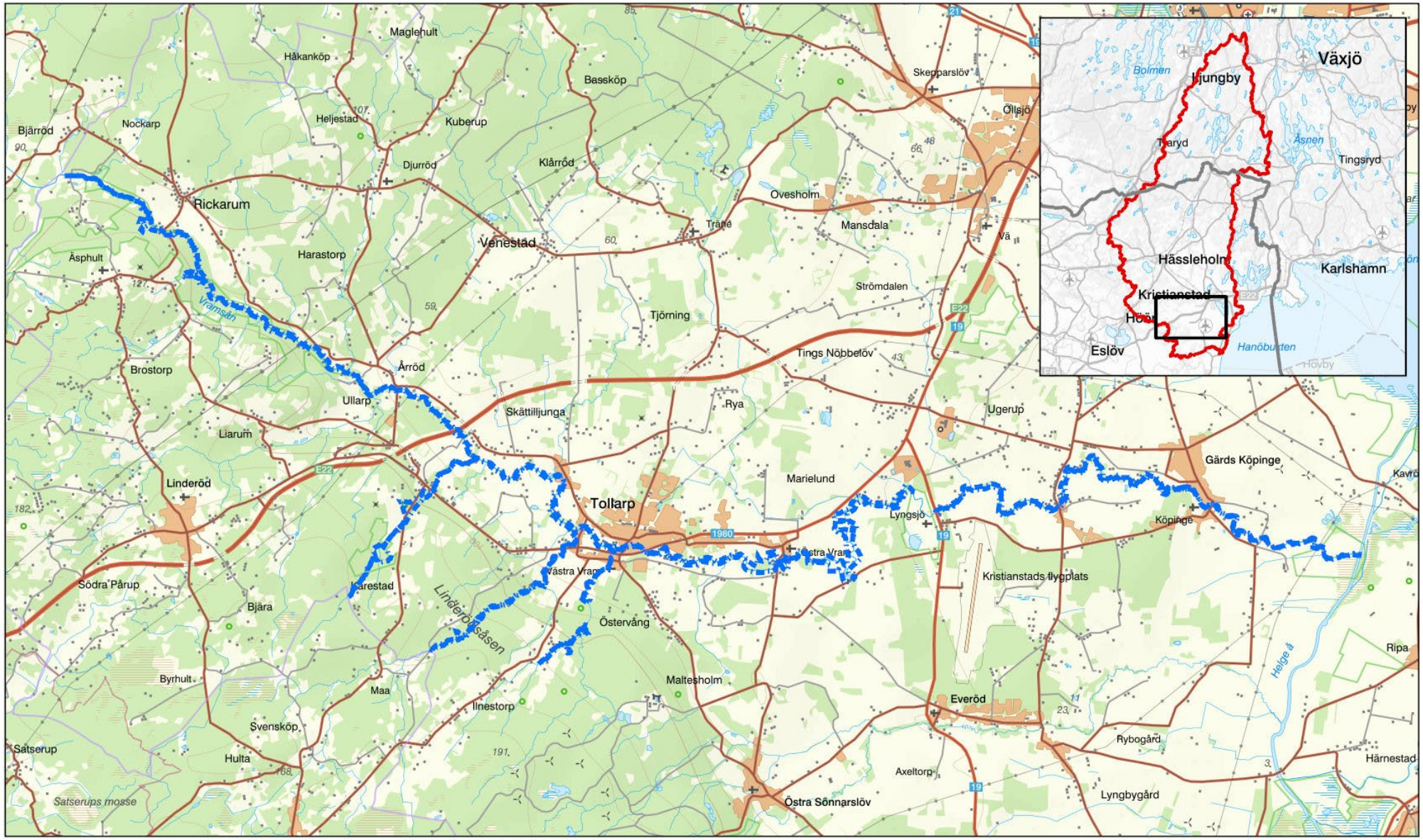
REMISS

Innehållsförteckning

VAD BETYDER NATURA 2000? 2
VAD ÄR EN BEVARANDEPLAN? 2
VAD ÄR EN NATURA 2000-ART ELLER EN TYPISK ART? 2
VAD ÄR BEVARANDESTATUS? 3
VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ 3
ÖVERSIKTSKARTA 6
OMRÅDESBESKRIVNING 7
INGÅENDE LIVSMILJÖTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000 8
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden 9
Bevarandemål 9
Beskrivning av livsmiljötyper och arter och deras bevarandestatus 15
Livsmiljötyper 15
Natura 2000 – arter 23
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT? 32
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER 39
Skydd och reglering 40
Prioriterade bevarandeåtgärder 42
Restaureringsåtgärder 42
Löpande skötsel 44
Uppföljning 44
REFERENSER 45
BILAGOR 47
Bilaga 1, Karta med livsmiljötyper enligt Natura 2000 48
Bilaga 2, Livsmiljötypskoder för kartan 57
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar. 58
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-området 59
Bilaga 5, Fördjupad beskrivning av bevarandemålens målindikatorer 63
Bilaga 6A. Vattenkraftverk inom Natura 2000-området Vramsån SE0420310 73
Bilaga 6B. Vandringshinder inom Natura 2000-området Vramsån SE0420310 74
Bilaga 6C. Markanvändning längs med Natura 2000-området Vramsån SE0420310 75
Bilaga 6D. Limniska Natura 2000-arter i Natura 2000-området Vramsån SE0420310 rapporterade på Artportalen mellan åren 2000-2025 76
BEVARANDEPLAN FÖR VRAMSÅN 77

REMISS

Översiktskarta

0 4 8 km

Helge å avrinningsområde

Natura 2000-området Vramsån SE0420310

N

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Vramsån består av ån Vramsån som är Helge ås näst största biflöde (efter Almaån) och avvattnar ett 373 km^2 stort område. Natura 2000-området sträcker sig ca 30 km i östlig-västlig riktning. Vramsån är utpekat som ett nationellt värdefullt vatten avseende naturvärden inom miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag. I Natura 2000-området ingår även tre biflöden till Vramsån: Björkerödsbäcken, Linnekullabäcken och Klintabäcken. Vramsån har sin upprinnelse i de mossrika områdena i Hässleholms kommun, bl.a. Natura 2000-området Store mosse (SE0420313), men även i de större sjöarna Bosarpasjön och Sjöbergasjön. I öster flyter Vramsån fram mellan två åsar, där Nävlingeåsens sydsida och Linderödsåsens nordsida avvattnas genom flera bäckar och rännilar till Vramsån. Från Tollarp rinner Vramsån vidare genom Kristianstadslätten och mynnar slutligen i Helge å strax söder om Hammarsjön.

Vramsåns övre del omges framför allt av löv- och barrskogar. Landskapet längs den övre delen är småbrutet och längs ån finns en liten del brukad mark, som till största delen utgörs av betesmark. Här finns lövskogsklädda raviner, sumpskogar och fuktiga strandängar. Vramsån, nedströms Tollarp, rinner genom Kristianstadslättens intensiva jordbruksbygd. Här meandrar sig Vramsån genom sandiga marker och enstaka korvsjöar finns avsnörda längs ån. Lövridåer skuggar ån på stora delar av sträckan och ån omges på några ställen av alsumpskogar. Här finns ängs- och hagmarker som regelbundet översvämmas. På några mer oskuggade partier av sträckan växer jättemöja (VU) som har sin enda svenska förekomst i två skånska vattendrag, varav förekomsten i Vramsån är den största. Den andra populationen finns i Mjöån.

Vramsån är till största delen omgiven av skuggande lövridåer, här och var finns kvillområden (sträckor där vattnet delas upp i flera mindre grenar) med bl.a. förekomst av kungsfiskare (VU). De sällsynta och hotade stormusslorna, tillika Natura 2000-arterna, flodpärlmussla (EN) och tjockskalig målarmussla (EN) förekommer främst i den övre delen av ån, men har även noterats i de nedre delarna. Rikligt med näckmossor (*Fontinalis sp.*) växer på stenar längs ån. Utöver flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla förekommer även Natura 2000-arterna barbastell (NT), bred paljettdykare, lax, sandnejlika (VU) och utter (NT).

Vid Duckarps kvarn har 13 arter fladdermöss noterats, barbastell (NT), brunlångöra (NT), dammfladdermus (NT), dvärgpipistrell, fransfladdermus (NT), mustaschfladdermus, nordfladdermus (NT), nymffladdermus (EN), större brunfladdermus, sydfladdermus (NT), tajgafladdermus, trollpipistrell och vattenfladdermus. I övrigt längs med Vramsån är även gråskimlig fladdermus noterad.

Flera åtgärder har genomförts i ån under senare år, bl.a. har flertalet vandringshinder åtgärdats och våtmarker liksom musselbottnar har anlagts och holkar har satts upp för att

REMISS

gynna häckning av kungsfiskare, strömstare och forsärla, men också för att gynna fladdermöss.

Utöver skogs- och jordbruket finns endast ett fåtal verksamheter i och kring Vramsån. Avloppsreningsverk som påverkar Vramsån finns i Linderöd, Träne, Rickarum, Tollarp och Gärds Köpinge. Samtliga avloppsreningsverk har åtgärdats och reningsverket i Ovesholm har lagts ner. Det finns en hel del enskilda avlopp till Vramsån och dess biflöden, varav några har åtgärdats.

En närmare beskrivning av livsmiljötyper och arter finns under rubriken Beskrivning av livsmiljötyper och arter.

Ingående livsmiljötyper och arter enligt Natura 2000

Områdets livsmiljötyper med bevarandestatus (se tabell 1 och bilaga 1), år 2023.

Tabell 1. Vramsåns livsmiljötyper med arealer och Natura 2000-arter inom området. Natura 2000-koder inom parentes. Livsmiljötyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod livsmiljötyp uppfylls definitionen för livsmiljötyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en livsmiljötyp idag men kan omföras till någon livsmiljötyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid. * (asterisk) betyder prioriterad livsmiljötyp enligt Natura 2000. ♦ (romb) betyder ny livsmiljötyp eller art som inte är beslutad av Regeringen.

Livsmiljötyp	**Fullgod bevarandestatus (ha)**	**Icke fullgod bevarandestatus (ha)**	**Total areal (ha)**
Mindre vattendrag (3260)	0	86,7	86,7
*Sandstäpp (6120)	0	0,14	0,14
*Silikatgräsmarker (6270)	0	0,25	0,25
Fuktängar (6410)	0	5,9	5,9
*Nordlig ädellövskog (9020)	0	9,0	9,0
*Lövsumpskog (9080)	0	0,4	0,4
Näringsrik bokskog (9130)	3,6	2,8	6,4
Näringsrik ekskog (9160)	0	0,7	0,7
*Ädellövskogsbranter (9180)	1,9	0	1,9
*Svämlövskog (91E0)	0	64,5	64,5

Total areal livsmiljötyper (ha)	176
Total områdesareal (ha)	242,2

REMISS

Natura 2000-arter	Bevarandestatus
Flodpärlmussla – *Margaritifera margaritifera* (1029)	Icke fullgod
Tjockskalig målarmussla – *Unio crassus* (1032)	Icke fullgod
Bred paljettdykare – *Graphoderus bilineatus* (1082)	Icke fullgod
Lax – *Salmo salar* (1106)	Icke fullgod
♦ Barbastell – *Barbastella barbastellus* (1308)	Icke fullgod
♦ Utter – *Lutra lutra* (1355)	Icke fullgod
Sandnejlika – *Dianthus arenarius ssp. areanarius* (1954)	Icke fullgod

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de livsmiljötyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, livsmiljötyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå. Vramsån bidrar till att uppfylla miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör nästan hela Vramsåns sträcka, med arter som flodpärlmussla (1029), tjockskalig målarmussla (1032), lax (1106), bred paljettdykare (1082), utter (1355) och öring. I anknytning till ån finns även barbastell (1308), sandnejlika (1954) och jättemöja. Värden finns också i de öppna hävdade markerna samt i ädellövskog och svämlövskog.

Motivering:
Vramsån är ett unikt vattendrag med flera hotade och sällsynta arter. Ån har kvar stora delar av sitt naturliga lopp och hyser många ovanliga arter. Här finns sällsynta arter som flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla. Jättemöja har en av sina två lokaler i Sverige längs Vramsån. Ån omges på flera platser av svämlövskog och andra skogliga livsmiljötyper, och förekomsten av lavar, mossor och insekter är stor.

Bevarandemål

Areal – Livsmiljötyper

Arealen mindre vattendrag (3260) ska vara minst 86,7 hektar, men tillåts minska i samband med avsänkningar av artificiella dämmen i syfte att förbättra statusen för livsmiljötypen. Arealen sandstäpp (6120) ska vara minst 0,14 hektar. Arealen silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 0,25 hektar. Arealen fuktängar (6410) ska vara minst 5,9 hektar. Arealen nordlig ädellövskog (9020) ska vara minst 9,0 hektar. Arealen lövsumpskog (9080) ska vara minst

0,4 hektar. Areal näringsrik bokskog (9130) ska vara minst 6,4 hektar. Arealen näringsrik ekskog (9160) ska vara minst 0,7 hektar. Arealen ädellövskogsbranter (9180) ska vara minst 1,9 hektar. Arealen svämlövskog (91E0) ska vara minst 64,5 hektar, men tillåts att minska utmed indämda vattendragssträckor i anslutning till artificiella dämmen (t.ex. vid kvarnar eller vattenkraftverk) där åtgärder genomförs för att förbättra status för mindre vattendrag (3260) eller Natura 2000-arter.

Ekologiska strukturer och funktioner

Allmänt för samtliga livsmiljötyper

- Hotade arter har möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden så att livskraftiga populationer säkras.
- Artrikedomen och arttätheten i livsmiljötyperna ska bevaras och utvecklas.
- Hotade eller sällsynta arter som är knutna till livsmiljötyperna ska ges sådana förutsättningar att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

Strukturer, funktioner och processer – Livsmiljötyper

Mindre vattendrag (3260)

- Vattenkvaliteten ska vara gynnsam för typiska och utpekade arter.
- Livsmiljötypen ska präglas av naturliga eller naturlika vattenståndsvariationer och flöden, vilket innebär att svämplan ska översvämmas regelbundet, och att processer med naturlig erosion och sedimentation i vattendraget och dess svämplan upprätthålls.
- Det ska finnas god tillgång på lämpliga livsmiljöer för typiska och utpekade arter inom livsmiljötypen.
- Det ska finnas en god kontakt mellan vattendraget och dess omgivning samt funktionella kantzoner utmed vattendraget, med träd-, busk- och örtvegetation som erbjuder beskuggning, nedfallande organiskt material samt stabiliserande och filtrerande funktioner.
- Det ska inte finnas några artificiella vandringshinder som medför negativ påverkan på livsmiljötypen, dess typiska eller utpekade arter, varken i Vramsån eller i större anslutande biflöden.
- Vattendraget ska hysa en naturlig artsammansättning utan inverkan av främmande arter eller främmande fiskstammar.

Gräsmarkerna (6120, 6270, 6410)

- De öppna livsmiljötyperna sandstäpp (6120), silikatgräsmarker (6270) och fuktängar (6410) ska vara välhävdade av antingen bete eller slåtter.
- Hydrologin ska vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet.
- Ingen antropogen näringstillförsel ska förekomma.
- Tillskottsutfodring av betesdjur ska inte förekomma.
- Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter eftersom det kan finnas kvar restsubstanser i spillningen som kan påverka dynglevande organismer negativt.

REMISS

- Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i de hävdade markerna efter vegetationsperiodens slut.
- Livsmiljötyperna ska vara öppna (krontäckning <5%), enstaka träd och buskar kan förekomma.
- Livsmiljötypen sandstäpp (6120) ska ha en kontinuerlig störning och omrörning av ytskiktet med en förekomst av sandblottor och gles vegetation.
- Typiska arter av mossor och kärlväxter ska förekomma tämligen allmänt.
- Förekommande kärlväxter ska ha en möjlighet att blomma och sätta frö.
- Det ska finnas riktigt med pollen- och nektarresurser för områdets insektsliv.
- Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Ädellövskog (9020, 9130, 9160, 9180)

- Livsmiljötyperna ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Naturliga processer såsom föryngring, åldrande, döende träd, omkullfallna träd och luckbildning ska kunna påverka dynamik och struktur liksom periodvisa störningar som insektsangrepp, översvämning och stormfällning.
- Hydrologi och näringsstatus ska vara naturlig och ostörd.
- Krontäckningen ska vara 50 – 100 %. Bok utgör nyckelart i näringsrik bokskog (9130) Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark.
- Det ska finnas kontinuitet av bok och andra lövträd i varierande ålder, inklusive gamla träd. Föryngringar av bok, avenbok, ask, ek, lind och skogslönn ska förekomma. Olikåldrighet i bestånden eftersträvas.
- Ädellövträd (i första hand bok och till mindre del ek) ska utgöra ett dominerande inslag i livsmiljötyperna med bokskog. Ädellövskogsbranterna ska präglas av en varierad sammansättning av ask, alm, avenbok, bok, ek, lind och skogslönn.
- Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda träddelar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller liggande träd.
- Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller ha en negativ påverkan på de biologiskt värdefulla träden i området. Det ska finnas mark med tunt humustäcke och blottade ytor med sten i branterna.
- För livsmiljötypen främmande och/eller invasiva arter ska inte finnas i området.

Triviallövskog (9080, 91E0)

- Livsmiljötypen (91E0) ska präglas av naturlig eller naturlik hydrologi och grundvattennivå, vilket leder till en variation i markfuktighet som påverkar skogens interna dynamik och strukturer.
- Klibbal med inslag av björk och ädellövträd ska utgöra ett dominerande inslag i svämlövskogen. Föryngring ska främst ske med lövträd såsom klibbal och ask. Det får bara ske enstaka naturlig föryngring av gran.
- Det ska finnas tillräckligt med substrat och strukturer för främst mossor, men även för epifytiska lavar och svampar, insekter och landmollusker.
- Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: klibbal, björk och ask.

REMISS

- Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda träddelar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller liggande träd samt träd med sockelbildning.
- De för svämlövskog typiska arterna majbräken, bäckbräsma, springkorn, strutbräken, rutlungmossa, stenporella, trubbfjädermossa och mindre hackspett (NT) ska förekomma inom livsmiljötypen i Natura 2000-området.
- Livsmiljötyperna ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Naturliga processer såsom föryngring, åldrande, döende träd, omkullfallna träd och luckbildning ska kunna påverka dynamik och struktur liksom periodvisa störningar som insektsangrepp, översvämning och stormfällning.
- Hydrologi och näringsstatus ska vara naturlig och ostörd.
- Årliga översvämningar ska förekomma i svämlövskogen.
- Vattenståndet ska variera naturligt.
- Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller ha en negativ påverkan på de biologiskt värdefulla träden i området.
- För livsmiljötypen främmande och/eller invasiva arter ska inte finnas i området.

Typiska arter – Livsmiljötyper

Mindre vattendrag (3260)

- De typiska fiskarterna grönling, öring, elritsa, sandkrypare, bäcknejonöga och flodnejonöga ska förekomma inom livsmiljötypen i Natura 2000-området.
- De utpekade arterna flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla (tillika typiska arter för livsmiljötypen), bred paljettdykare, lax och utter ska finnas i livskraftiga populationer inom Natura 2000-området.

Sandstäpp (6120)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna grådådra (NT), grusbräcka, harmynta, sandnejlika (VU) och tofsäxing (EN) har noterats i livsmiljötypen.

Silikatgräsmarker (6270)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna backnejlika, blåsuga, brudbröd, darrgräs, grå ögontröst, gullviva, jungfrulin, knägräs, knölsmörblomma, mandelblomma, nattviol, pillerstarr, prästkrage, revfibbla, rödkämpar, sommarfibbla (NT), svinrot (NT), ängsvädd, ängsskallra, slåttergräsfjäril och violettkantad guldvinge (NT) har noterats i livsmiljötypen.

Fuktängar (6410)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna stjärnstarr, slankstarr, darrgräs, loppstarr (NT), nickskära, rosettjungfrulin, svinrot (NT), ängsskallra, knägräs, gökblomster, blodrot, ängsvädd,

REMISS

ängsruta, kärrsälting, årta (EN), enkelbeckasin, gulärla och tofsvipa (VU) har noterats i livsmiljötypen.

Nordlig ädellövskog (9020)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna hässleklocka, tandrot, myskmadra, blåsippa, storrams, kransrams, skogssvingel (NT), skogsbingel, sårläka, vätteros, fällmossa, trubbfjädermossa, platt fjädermossa, trädporella, klippfrullania, havstulpanlav, rosa lundlav (VU), lunglav (NT), ädellav (EN) och fläckticka har noterats i livsmiljötypen.

Lövsumpskog (9080)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna bäckbräsma, dvärghäxört, rankstarr, strutbräken, skärmstarr, gullpudra, kärrfibbla, springkorn, rutlungmossa, trubbfjädermossa och mindre hackspett (NT) har noterats i livsmiljötypen.

Näringsrik bokskog (9130)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna tandrot, myskmadra, gulplister, gulsippa, månviol (NT), lundslok, lundarv, skogsbingel, storrams, sårläka, fällmossa, platt fjädermossa, trubbfjädermossa, trädporella, klippfrullania, rosa lundlav (VU), gulnål, bokkantlav (NT), lunglav (NT), stiftklotterlav (NT), havstulpanlav, traslav och bokvårtlav (NT) har noterats i livsmiljötypen.

Näringsrik ekskog (9160)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna myskmadra, lundslok, storrams, buskstjärnblomma, gulplister, gulsippa, murgröna, skogsbingel, sårläka, vätteros, fällmossa, guldlockmossa, platt fjädermossa, klippfrullania, trädporella, bokvårtlav (NT), havstulpanlav, lunglav (NT) och rostticka har noterats i livsmiljötypen.

Ädellövskogsbranter (9180)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna skogsbingel, skogssvingel (NT), hässleklocka, vårärt, månviol (NT), guldlockmossa, fällmossa, klippfrullania, trädporella, platt fjädermossa och lunglav (NT) har noterats i livsmiljötypen.

Svämlövskog (91E0)

- För livsmiljötypen typiska arter som finns i området ska förekomma allmänt till rikligt. De typiska arterna majbräken, bäckbräsma, springkorn, strutbräken, rutlungmossa, stenporella, trubbfjädermossa och mindre hackspett (NT) har noterats i livsmiljötypen.

Natura 2000-arter

Flodpärlmussla (1029)

- Flodpärlmussla (1029) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.
- Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för flodpärlmussla ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.

Tjockskalig målarmussla (1032)

- Tjockskalig målarmussla (1032) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.
- Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för tjockskalig målarmussla ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.

Bred paljettdykare (1082)

- Bred paljettdykare (1082) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.
- Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör en livsmiljö för bred paljettdykare ska ha gott bevarande med avseende på morfologiskt tillstånd och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.
-

Lax (1106)

- Lax (1106) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.
- Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för lax (i sötvatten) ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.

Barbastell (1308)

- Barbastell (1308) ska nyttja området för födosök och kunna föryngra sig inom Natura 2000-området.
- Livsmiljön för arten, i form av grova lövträd, trädklädd betesmark och våtmark ska bevaras och gynnas för att säkerställa den långsiktiga förekomsten av arten inom området.
- I anslutning till yngelkolonier ska det finnas minst 25 grova träd.
- Äldre bokbestånd och grov lövdominerad gammelskog ska bevaras.
- Vind- och regnskyddade ”lövtunnlar” längs med markvägar ut mot skogen, eller genom skogen, ska bevaras.

REMISS

- Flerskiktade bryn mot betesmarkerna eller annan gräsmark är viktiga födosöksområden som ska bevaras.

Utter (1355)

- Utter (1355) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.
- Trafikens effekter ska inte utgöra en begränsande faktor för populationen av utter inom Natura 2000-området.
- Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för utter ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.

Sandnejlika (1954)

- Sandnejlika ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.
- Livsmiljötypen sandstäpp (6120) som utgör livsmiljö för sandnejlika ska ha fullgod bevarandestatus.

Fördjupade beskrivningar av bevarandemål som har formulerats för utpekade livsmiljötyper och arter med limnisk anknytning inom Natura 2000-området framgår av bilaga 5.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av livsmiljötyper och arter och deras bevarandestatus

Livsmiljötyper

Mindre vattendrag (3260)

I Natura 2000-området ingår huvuddelen av Vramsån (hela vattenförekomsten *Vramsån: Helge å – Ryabäcken*, VISS MS_CD: WA97339203, och nedre hälften av vattenförekomsten *Vramsån: Ryabäcken – Källa*, VISS MS_CD: WA97181066), samt nedre delarna av biflödena Klintabäcken (övrigt vatten, VISS MS_CD: WA66199659), Linnekullabäcken (övrigt vatten, VISS MS_CD: WA74326601), Björkerödsbäcken (övrigt vatten, VISS MS_CD: WA67977235) som alla ansluter Vramsån från Linderödsåsen[1]. Dessa vattendrag utpekas på långa sträckor som livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) – Vramsån på en sträcka om ca 43 km (motsv. ca 67,7 ha), Klintabäcken på en sträcka om ca 1,6 km (motsv. ca 1,9 ha), Linnekullabäcken på

[1] Inför förvaltningscykel 4 (2022–2027) ändras Klintabäcken resp. Linnekullabäcken från s.k. övrigt vatten till preliminär vattenförekomst (VISS MS_CD: WA93972203 resp. WA93972203). Vramsåns vattenförekomster ändras även till antal och sträckning (VISS MS_CD: WA65367913, WA98622642, resp. WA32299630).

en sträcka om ca 4,8 km (motsv. ca 11,6 ha), och Björkerödsbäcken på en sträcka om ca 4,2 km (motsv. ca 4,7 ha).

De för livsmiljötypen typiska fiskarterna elritsa, grönling, sandkrypare, öring, bäcknejonöga och flodnejonöga förekommer inom livsmiljötypen, liksom de typiska musselarterna (tillika Natura 2000-arterna) flodpärlmussla (EN) och tjockskalig målarmussla (EN). Andra typiska arter som förekommer i livsmiljötypen är kräftdjuret sydlig sötvattensmärla (*Gammarus pulex*), nattsländan *Chimarra marginata*, och dagsländorna åsandslända (*Ephemera danica*), *Baetis muticus* och *Caenis rivulorum*. Därutöver förekommer Natura 2000-arterna lax och utter (NT) i delar av Vramsån, liksom de vattendragsansknutna fågelarterna kungsfiskare (VU), forsärla och strömstare.

Vramsåns vattenkvalitet och naturvärden gör att vattendraget betraktas som ett av Skånes mest värdefulla. Mot denna bakgrund har Vramsån (inklusive biflödena Björkerödsbäcken, Linnekullabäcken och Klintabäcken) pekats ut som s.k. nationellt särskilt värdefullt vatten för naturvård (områdes-ID: M 2308) samt ingår i ett område av riksintresse för naturvård. Vramsån ingår även i ett vattenområde i Helgeåns nedre delar som utpekas som nationellt särskilt värdefullt vatten för fiske (M FiV 15). Utöver Natura 2000-område och strandskydd saknas emellertid formellt skydd på långa sträckor av Vramsån och dess värdefulla biflöden, med undantag av ett fåtal naturreservat längsmed Vramsån (Linderödsåsens nordsluttning, Lyngsjö, och Vramsåns mynning), Björkerödsbäcken (Björkerödsbäcken) och Klintabäcken (Klintabäcken) samt ett skogligt biotopskydd vid Linnekullabäcken.

Vramsån med biflöden

Vramsån är en del av Helgeåns huvudavrinningsområde, och är även Helgeåns näst största biflöde. Vramsån avrinningsområde har en areal på cirka 373 km^2, med en markanvändning dominerad av skogsmark (cirka 45 %) och jordbruksmark (cirka 36 %) med inslag av öppen mark (cirka 10 %) och myrmarker (cirka 4 %) enligt SMHI:s vattenwebb. Markanvändningen varierar dock stort utmed Vramsån i takt med att ån och dess omgivande topografi ändras.

Vramsån har sin upprinnelse i ett mossrikt område vid Häglinge i Hässleholms kommun där bland annat Natura 2000-området Store mosse (SE0420313) och avrinningsområdets större sjöar (Bosarpasjön och Sjöbergasjön) ligger. Från Store mosse rinner ån genom en markant dalgång utmed Linderödsåsens nordsluttning. Här är Vramsån främst strömmande till svagt strömmande, kantad av svämlövskogar med inslag av betesmark, med ett flertal bäckar som tillrinner från det omgivande skogslandskapet. I höjd med samhället Årröd lämnar Vramsån emellertid Linderödsåsen, och den distinkta dalgången, för att istället ringla österut ut på Kristianstadsslätten. Här är Vramsån huvudsakligen lugnflytande till svagt strömmande och ringlar genom ett öppet jordbrukslandskap med åkermark som dominerade inslag. Trots en intensiv markanvändning kantas ån ofta av trädridåer, men även av skogsområden, mader eller betesmarker. Vramsån mynnar sedan i Helgeåns huvudfåra vid Ripa, ungefär halvvägs mellan Hammarsjön och havet.

Tillgången på strömvatten i Vramsån och dess biflöden innebär, tillsammans med tillflödet av kallt grundvatten och en förhållandevis god beskuggning från omgivande trädridåer och skogsområden, att Vramsån präglas av relativt rent, svalt och syrerikt vatten. Det bidrar till en artrik bottenfauna med både rödlistade och ovanliga arter, samt en artrik fiskfauna med arter som kräver rent och syrerikt vatten, så som elritsa. Geologin inom avrinningsområdet motverkar dessutom försurningspåverkan, vilket har bäring på bestånden av stormusslor i Vramsån. Däremot kvarstår en övergödningspåverkan på ån kopplat till jordbruket – detta trots att både läckage och transport av näringsämnen har minskat under en längre period. En förhöjd andel missbildade kiselalgsskal tyder även på någon form av påverkan, t.ex. från bekämpningsmedel, metaller eller dylikt, men medför (för närvarande) ingen riskflaggning. Dessutom har vattenfärgen i Vramsån, precis som i många andra skånska vattendrag, ökat under de senaste åren. Vattnet blir successivt brunare, en process som kallas brunifiering, till följd av ökande halter humusämnen och järn i vattnet. Processen tycks ha flera orsaker, så som minskat svavelnedfall, men verkar främst vara kopplad till de senaste decenniernas ökade inslag av gran inom skogsbruket.

Det faktum att avrinningsområdet är relativt sjöfattigt (vilket har förvärrats av sänkningar av befintliga sjöar, utdikningar av befintliga mossar och betydande vattenuttag) medför att Vramsån återkommande har problem med låg vattenföring under sommarhalvåret. Det kan leda till förhöjd vattentemperatur, försämrad syretillgång, koncentration av näringsämnen m.m. som kan medföra en negativ påverkan på vattendragets flora och fauna – en situation som riskerar att förvärras ytterligare i ett framtida varmare klimat.

Vramsån är, med skånska mått mätt, relativt lite påverkad av mänsklig aktivitet. Det innebär dock inte att ån naturlig och opåverkad, utan bara att rensningar snarare är rätningar utgör den dominerande fysiska påverkan. Det finns så klart dikningsföretag och markavvattning i Vramsåns avrinningsområde, men dessa återfinns huvudsakligen i Vramsåns övre hälft och i större biflöden. Det har lett till att lugnflytande vattendragssträckor ofta har rensats eller grävts om, medan strömmande och blockrika vattendragssträckor ofta har rensats på block och stenar. Det bortrensade materialet har lagts utmed vattendragsfårans kanter och bildar sammanhängande eller punktvisa rensvallar. Det har gjort vattendraget mer likformigt med färre strukturer i vattendragsfåran, minskad strandflikighet, brist på finare fraktioner, samt djupare med en försämrad kontakt med omgivande svämplan. Därtill råder brist på död ved i och utmed åfåran, där mängden död ved varierar från obefintlig (cirka 18 % av åns längd), via liten (cirka 62 % av åns längd) till måttlig (cirka 19 % av åns längd). Sammantaget saknar Vramsån på långa sträckor naturliga strukturer, funktioner och processer, vilket försämrar förutsättningarna för åns flora och fauna.

Det finns flera vandringshinder i Vramsån samt i flera biflöden, vilka hindrar eller försvårar vattenlevande arters vandringar och spridning inom vattensystemet. I Vramsåns huvudfåra finns i dagsläget s.k. partiella vandringshinder, vilket innebär att bara ål (som kan klättra på fuktiga underlag) och starksimmande fiskarter så som öring och lax (som kan hoppa över hinder), kan passera i uppströms riktning. Det rör sig främst om dämmen till äldre kvarnar, sågar och stampar, men det finns även fyra äldre kvarnar som är i drift som vattenkraftverk

och som är anmälda till den nationella planen för omprövning av vattenkraft. Vid nämnda anläggningar finns typiskt sett tekniska fiskvägar som bara starksimmande fiskarter förmår passera. Dessa s.k. laxtrappor är emellertid av äldre typ och har ofta en bristfällig funktion. Detta, kombinerat med blotta antalet partiella vandringshinder i huvudfåran, tycks leda till att även lax och havsvandrande öring sällan förmår nå åns övre hälft. Till detta tillkommer flera partiella och definitiva vandringshinder i Vramsåns biflöden. Utöver fragmenteringen av vattendragen medför dessa anläggningar en dämning som inte sällan omvandlar viktiga strömvattenmiljöer till sjölika dammar, vilket missgynnar strömvattenlevande arter. Denna problematik är störst i Vramsåns nedre hälft där vattendraget har en flackare karaktär med få, och därmed viktiga, naturliga strömvattensträckor. Under de senaste åren har dock flera vandringshinder i vattensystemet åtgärdats, även i Vramsåns huvudfåra. Se bilaga 6B för mer information om vandringshinder i Vramsåns vattensystem.

Flora och fauna

Vramsån har relativt rik fiskfauna med arter så som sandkrypare, grönling, bäcknejonöga, flodnejonöga (ÅGP), elritsa, ål (CR), abborre, gädda, lake, mört, sutare, havsvandrande och stationär öring samt Natura 2000-arten lax. För Natura 2000-arten lax finns mer utförliga beskrivningar under rubriken ”Natura 2000-arter”.

Bottenfaunan i Vramsån är artrik och det finns många rödlistade och ovanliga arter, vilket indikerar höga till mycket höga naturvärden. Bland de bottenfaunaarter som förekommer i Vramsån återfinns Natura 2000-arten bred paljettdykare samt den rödlistade bäcksländan *Brachyptera braueri* (VU) och nattsländan *Odontocerum albicorne* (NT). Generellt behöver dessa arter, och även de mer ovanliga arterna som t.ex. de akut hotade stormusselarterna (tillika Natura 2000-arterna) flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla, klart vatten med goda syreförhållanden. Dessa arter missgynnas av föroreningar, grumling och ändrat flöde. Bottenfaunans sammansättning tyder på att påverkan från organiska föroreningar är svag eller obetydlig i Vramsån. För Natura 2000-arterna flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla och bred paljettdykare finns mer utförliga beskrivningar under rubrik ”Natura 2000-arter”. Den i Sverige akut hotade arten flodkräfta fanns tidigare i Vramsån, men ska ha försvunnit under 1970-talet, sannolikt till följd av ett kräftpestutbrott. Arten har sedan dess ersatts av den för Sverige främmande, invasiva arten signalkräfta som idag förekommer rikligt i ån.

Forsärla, strömstare och kungsfiskare (VU) födosöker längs med ån. Forsärla trivs bäst vid snabbströmmande grunt vatten i stenig miljö och gynnas även av lummig strandvegetation. Forsärlan bygger ofta bo i exempelvis hålrummen i gamla kvarndammar och stenvalvsbroar. Även strömstaren använder gärna gamla kvarndammar när de bygger bo. Strömstaren trivs vid klara strömmande vatten med god tillgång på nattsländelarver. Lagom stora vattenfall i stenig miljö tillhör emellertid strömstarens favoritbiotoper. Den i Sverige rödlistade arten kungsfiskare är också beroende av åar och bäckar, ofta med lummig strandvegetation, och med tillgång till branta strandbrinkar där de kan gräva sina bohål. Utöver dessa fågelarter finns andra vattendragsanknutna djurarter utmed Vramsån, inte minst Natura 2000-arten utter (VU), vilken har påträffats på ett flertal platser utmed Vramsån. Mer information om utter finns under rubriken ”Natura 2000-arter”.

I Vramsåns växtsamhälle ingår, den för Sverige mycket ovanliga, arten jättemöja (VU) som i Norden har sina enda kända växtlokaler i Vramsån, Mjöån (även det ett biflöde till Helgeåns huvudfåra) och Säbybäcken (ett vattendrag vid Landskrona där arten tros ha etablerats via spridning från odling). Växtlokalerna är de nordligaste i utbredningsområdet. Jättemöja är en av få växtarter som trivs i, och är anpassad till, grunt och strömmande vatten med sten- och grusbottnar. Vattnet ska därutöver vara näringsrikt, klart, rent och syrerikt. Jättemöja behöver även bra ljusförhållanden, och om strandvegetationen blir för tät och skuggningen för omfattande riskerar arten att försvinna helt från lokalen. Övriga hot mot arten är en låg vattenföring och föroreningar. I Vramsån sker artens förökning enbart vegetativt (troligtvis en enda klon), genom att den bryts vid rotbasen varpå den nya sticklingen sedan kan rota sig på annan plats. Jättemöja har konstaterats försvunnen från några av de växtlokaler i ån där den tidigare har funnits. Under senare år har dock åtgärder utförts för att gynna arten på lokaler där beståndet har försvagats eller försvunnit helt. Inom åtgärdsprogrammet för jättemöja röjde man för cirka 15 år sedan delar av den skuggande vegetationen som fanns på lokaler med jättemöja, vilket resulterade i att bestånden ökade. Jättemöjans lokaler har dock blivit alltmer beskuggade sedan dess och är i behov av ytterligare åtgärder. Det har även utförts transplantationer av arten från starka bestånd nedströms till lämpliga lokaler uppströms i Vramsån, med till synes lyckade resultat.

Vramsån ingår i de EU-finansierade LIFE-projekten LIFE CONNECTS och Improve Aquatic LIFE[2]. Förstnämnt projekt löper under perioden 2019–2026, medan sistnämnt projekt löper under perioden 2024–2031. Inom dessa projekt genomförs åtgärder för att bevara biologisk mångfald, bland annat genom att förbättra livsmiljöer och återskapa fria vandringsvägar för fiskar och annan fauna, där Vramsån är ett av flera projektvattendrag. Inom projektet LIFE CONNECTS görs även försök att förstärka lokala bestånd av de starkt hotade Natura 2000-arterna flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla genom att släppa ut värdfiskar som har infesterats med mussellarver.

Bedömning av ekologisk status

Merparten av Vramsåns huvudfåra ligger inom Natura 2000-området, och berör i dagsläget de två vattenförekomsterna *Vramsån: Helge å - Ryabäcken* (VISS MS_CD: WA97339203) och *Vramsån: Ryabäcken - Källa* (VISS MS_CD: WA97181066). Därtill berörs de nedre delarna av ett antal biflöden. De nämnda vattenförekomster för Vramsåns huvudfåra har bedömts till måttlig ekologisk status. Denna bedömning baseras på den biologiska kvalitetsfaktorn *Fisk* som har expertbedömts till måttlig status på grund av påverkad hydromorfologi till följd av fragmentering, rätningar och rensningar som begränsar förutsättningarna för fisksamhället i Vramsån. För den nedre vattenförekomsten bedöms därtill den biologiska kvalitetsfaktorn *Påväxt-kiselalger* till måttlig status på grund av näringspåverkan. Alla bedömda fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer indikerar dock en god status. Inga bedömda hydromorfologiska kvalitetsfaktorer uppnår god status. Gällande miljökvalitetsnorm för vattenförekomsterna

[2] Webbplatser för LIFE-projekten LIFE CONNECTS och Improve Aquatic LIFE.

är god ekologisk status till 2033 och god kemisk ytvattenstatus (beslutad 2023). Undantag görs för bromerade difenyletrar samt kvicksilver och kvicksilver-föreningar. Information om berörda biflöden kan inhämtas från Vatteninformationssystem Sverige (VISS).

Bedömning av bevarandestatus

Livsmiljötyp mindre vattendrag (3260) bedöms i området ha icke fullgod bevarandestatus på grund av dålig konnektivitet, påverkan på hydrologisk regim och morfologiskt tillstånd samt näringsbelastning. För att livsmiljötypen ska kunna nå fullgod bevarandestatus krävs i synnerhet fria vandringsvägar i uppströms och nedströms riktning i och utanför området, en naturlig eller naturlik hydrologisk regim, en god tillgång på lämpliga livsmiljöer för typiska och utpekade arter, en gynnsam vattenkvalitet samt funktionella kantzoner utmed vattendraget.

För mindre vattendrag (3260) finns i bilaga 5 en fördjupad beskrivning av bevarandemålet.

Sandstäpp (6120)

Livsmiljötypen sandstäpp (6120) är lokaliserad i Natura 2000-områdets nedre del, öster om Tollarp och söder om Vramsån. Sandstäpp finns som två mindre ytor varav den ena består av en sandig torrbacke där det finns några mindre sandblottor. Den andra består av en mindre torrbacke som hör ihop med en större yta som ligger utanför Natura 2000-området. Båda ytorna ligger i anslutning till en större fruktodling och saknar hävd i dagsläget. Både sandnejlika (VU) och tofsäxing (EN) har åtminstone tidigare vuxit i den västra sandstäppsytan. Sandödla (VU) förekommer ännu i båda ytorna. I övrigt finns uppgifter om luktvädd (VU), grådådra (NT), grusbräcka och harmynta. Livsmiljötypen i området bedöms ha icke fullgod bevarandestatus på grund av igenväxning och brist på tillräcklig markstörning.

Silikatgräsmarker (6270)

Livsmiljötypen silikatgräsmarker (6270) är lokaliserad i Natura 2000-områdets nedre del, öster om Gringelstad och norr om Vramsån. Vegetationen är frisk och basmineralpåverkad. Buskskiktet med hagtorn är bitvis väldigt tätt och fältskikt saknas på en del ytor. Marken hävdas med bete och ingår i en större betesmark. Längs Vramsån växer klibbal samt enstaka fläder. I livsmiljötypen växer bl.a. backnejlika, blåsuga, brudbröd, darrgräs, grå ögontröst, gullviva, jungfrulin, knägräs, knölsmörblomma, mandelblomma, nattviol, pillerstarr, prästkrage, revfibbla, rödkämpar, sommarfibbla (NT), svinrot (NT), ängsvädd och ängsskallra. Slåttergräsfjäril och violettkantad guldvinge (NT) är också noterade i silikatgräsmarken. Livsmiljötypen i området bedöms ha icke fullgod bevarandestatus på grund av bristen på hävd samt näringspåverkan.

Fuktängar (6410)

Livsmiljötypen fuktängar (6410) finns öster om Tollarp och utgörs av fyra separata ängar. Två ligger söder om Vramsån och två norr om ån. Fuktängarna är öppna och välhävdade. De ytor som ligger söder om ån hävdas enbart med slåtter medan de norr om ån hävdas

REMISS

med både slåtter och efterbete. Fuktängarna översvämmas delvis vid höga vattenståndsfluktuationer i Vramsån. Här växer arter som stjärnstarr, slankstarr, darrgräs, loppstarr (NT), nickskära, rosettjungfrulin, svinrot (NT), ängsskallra, knägräs, gökblomster, blodrot, ängsvädd, ängsruta och kärrsälting. Årta (EN), enkelbeckasin, gulärla och tofsvipa (VU) har noterats i livsmiljötypen. Livsmiljötypen i området bedöms ha icke fullgod bevarandestatus på grund av näringspåverkan samt bristen på hävd.

Nordlig ädellövskog (9020)

Livsmiljötypen nordlig ädellövskog (9020) finns i Natura 2000-områdets övre del vid Råbockarp samt vid biflödet Björkerödsbäcken. Skogen vid Råbockarp har tidigare dominerats av ask (EN) som idag till stor del är död eller döende till följd av askskottssjukan. Utöver ask består trädskiktet av lönn, lind, bok och klibbal samt yngre almar (CR). I buskskiktet finns sparsamt med hagtorn. Fuktdråg löper genom området. I denna del av den nordliga ädellövskogen är växter som skogstarr, tuvtåtel, ramslök, skogsbingel, kirskål, nejlikrot, gulplister, stinknäva och brännässla noterade. Vid Råbockarp finns en rik förekomst av epifyter med flera rödlistade lavar som rosa lundlav (VU), lunglav (NT) och ädellav (EN) samt bl.a. fällmossa. Även fläckticka har noterats i livsmiljötypen.

Skogen vid Björkerödsbäcken domineras av ask (EN), lönn, lind, alm (CR) och ek med inslag av avenbok och bok. En stor del av askarna är döende eller döda även här och almbeståndet utgörs främst av unga träd. Fältskiktet består bl.a. av ramslök, gulplister, flädervänderot, rödblära, lundslok och skogsbingel. Skogen har kontinuitet, vilket framgår från bl.a. den ekonomiska kartan från 1910 som visar att området var lövskog. Livsmiljötypen i området bedöms ha icke fullgod bevarandestatus på grund av bristen på gamla träd och död ved.

Lövsumpskog (9080)

Livsmiljötypen lövsumpskog (9080) är lokaliserad i Natura 2000-områdets nedre del öster om Tollarp och söder om Vramsån. Livsmiljötypen domineras av klibbal med enstaka ask (EN), rönn och hägg. Träden är unga och likåldriga. Mängden död ved är måttlig. Arter som flädervänderot, myskmadra, bäckbräsma, dvärghäxört, rankstarr, strutbräken, skärmstarr, gullpudra, kärrfibbla, springkorn, rutlungmossa, trubbfjädermossa och mindre hackspett (NT) har noterats i livsmiljötypen. Ekonomiska kartan från 1910 visar att området var lövskog, men senare kartor visar att det var mer öppet och en historisk karta från 1940 visar att området var mest öppet med en begynnande igenväxning. Livsmiljötypen i området bedöms ha icke fullgod bevarandestatus på grund av bristen på gamla träd.

Näringsrik bokskog (9130)

Livsmiljötypen näringsrik bokskog (9130) finns i Natura 2000-områdets övre del. En yta ligger vid Duckarps kvarn, en vid Råbockarp och en vid biflödet Björkerödsbäcken.

Skogen vid Duckarps kvarn har en naturskogsliknande karaktär och domineras av bok och avenbok med inslag av ek och enstaka lind, lönn, rönn och klibbal. I denna del finns en riklig förekomst av död ved, både i form av lågor och torrakor. Floran är rik med arter som bland

REMISS

annat tandrot, hässleklocka, gulplister, skogsbingel och storrams. Närheten till ån gör att luftfuktigheten är hög och här finns en riklig förekomst av lavar och mossor, bland annat lunglav (NT), bokkantlav (NT), bokvårtlav (NT), stiftklotterlav (NT), havstulpanlav, rosa lundlav (VU), platt fjädermossa och fällmossa. Den näringsrika bokskogen vid Duckarp har fullgod bevarandestatus till skillnad från övriga ytor med livsmiljötypen.

Skogen vid Råbockarp domineras av bok och ek med inslag av avenbok, lönn och lind. Arter som skogsbingel, storrams, ormbär och liljekonvalj har noterats i fältskiktet. Liksom för andra livsmiljötyper vid Råbockarp så har den näringsrika bokskogen en riklig förekomst av kryptogamer. Här har bl.a. rödlistade lavar som rosa lundlav (VU) och bokvårtlav (NT) noterats. På en skogslönn inom ytan har lunglav (NT), brun lundlav (VU), blek kraterlav (VU) och klosterlav (VU) noterats. Av de noterade mossorna kan platt fjädermossa, guldlockmossa och fällmossa nämnas. Mängden död ved är måttlig.

Skogen vid Björkerödsbäcken domineras av bok, avenbok, ask (EN), ek och lönn med ett inslag av lind och alm (CR) samt enstaka hassel och hagtorn. Fältskiktet är rikt och utgörs av bland annat ramslök, myskmadra, lundslok, gulplister, skogsbingel, tandrot och getrams.

Livsmiljötypen i området bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Näringsrik ekskog (9160)

Livsmiljötypen näringsrik ekskog (9160) finns på en mindre yta i Natura 2000-områdets övre del söder om Vramsån vid Olarp. Skogen domineras av ek och hassel med ett inslag av lönn, bok, fågelbär, klibbal och rönn. Området sluttar brant ner mot Vramsån. Fältskiktet är sparsamt och utgörs av ekbräken, gulplister, lundarv och harsyra. Västlig hakmossa, porella och glansfläck är också noterade i livsmiljötypen. Livsmiljötypen i området bedöms ha en icke fullgod bevarandestatus på grund av bristen på gamla träd samt död ved.

Ädellövskogsbranter (9180)

Livsmiljötypen ädellövskog i branter (9180) är lokaliserad i Natura 2000-områdets övre del vid Rickarum. Skogen domineras av ek, lönn, lind och alm (CR) med inslag av ask (EN), bok, avenbok och enstaka hagtorn. I den centrala delen finns ett litet bestånd med gran. Fuktdråg löper genom området. Här finns inslag av grova och senvuxna träd och det finns måttligt med död ved. Branten är stenig och det förkommer enstaka stora block. Fältskiktet domineras bitvis av ramslök, men här finns också skogsbingel, ormbär, hässleklocka, tandrot, lundslok, harsyra och gulplister. Mossor som platt fjädermossa, guldlockmossa, fällmossa och porella är noterade. Rikligt med lunglav (NT) finns på enstaka lönn i ädellövskogsbranten. Livsmiljötypen i området bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Svämlövskog (91E0)

Livsmiljötypen svämlövskog (91E0) förekommer på flera platser utmed Vramsån i Natura 2000-området, inklusive längs biflödena Björkerödsbäcken, Linnekullabäcken och Klintabäcken. Livsmiljötypens trädskikt utgörs främst av klibbal och ask (EN) och har

REMISS

tidigare, innan askskottssjukans spridning, haft en dominans av ask. I övrigt finns ett inslag av ek, bok och avenbok, samt enstaka lind, lönn, fågelbär, alm (CR), björk, hägg och gran. Arter som majbräken, bäckbräsma, springkorn, strutbräken, rutlungmossa, stenporella, trubbfjädermossa och mindre hackspett (NT) har noterats i livsmiljötypen. Livsmiljötypen i området bedöms ha en icke fullgod bevarandestatus på grund av otillräcklig översvämningsfrekvens till följd av rensningar i vattendraget samt på grund av brist på gamla och grova träd och önskvärda strukturer som sockerbildning.

Natura 2000 – arter

Flodpärlmussla (1029)

I Vramsån återfinns Natura 2000-arten flodpärlmussla (1029). Flodpärlmussla bedöms vara starkt hotad (EN) enligt den svenska rödlistan 2020. Flodpärlmussla är en av sju inhemska, sötvattenlevande stormusselarter som påträffas i svenska vatten, och som även återfinns i västra och nordvästra Europa och i östra USA och Kanada. Den förekommer i större delen av Sverige och finns i allt från älvar till skogsbäckar. Arten är knuten till strömmande eller forsande vattendragssträckor med grus och stenbottnar (mer sällan sand) samt påträffas i sel och i sjöar. Flodpärlmussla är typisk art för livsmiljötyperna större vattendrag (3210) och mindre vattendrag (3260).

Musslan sitter oftast nedgrävd till två tredjedelar i bottensubstratet och filtrerar sin föda ur vattnet med en sifon. Kunskapen är begränsad om vilken föda musslan egentligen behöver. Studier indikerar dock att dieten domineras av växtplankton i stora produktiva vattendrag, medan inslaget av bakterier och findetritus (dvs nedbrutet finpartikulärt organiskt material som främst härrör från omgivande landmiljöer) ökar i mindre skogsbäckar. Den kan bli upp till 16 centimeter lång, men blir vanligtvis inte längre än 13 centimeter. Skalet är njurformat, kraftigt och mörkt (unga musslor är gulbruna). Musslan har en så kallad fot med vilken den långsamt kan röra sig korta sträckor, exempelvis ner i höljor om vattennivån skulle sjunka och riskera att blottlägga musslan samt för att gräva ned sig i bottensubstratet.

För flodpärlmussla är det särskilt viktigt med naturliga vattenståndsvariationer, flöden och morfologi, och vattnet ska vara klart, syrerikt, näringsfattigt och med stabila pH-värden. Arten är beroende av vattendragssträckor där strömhastigheterna är tillräckligt höga för att inte igenslamning eller pålagring av sediment ska ske. Syresättningen behöver vara god då musslorna ligger nedgrävda i grusbottnen under sina första levnadsår. Musslor behöver en god beskuggning och är känsliga för vattenföroreningar som verkar gödande eller som fungerar som gifter. För att arten ska kunna fortplanta sig behövs reproducerande bestånd av öring eller lax, vilka tjänar som mellanvärdar i flodpärlmusslans reproduktionscykel (se stycket nedan). Flodpärlmusslan behöver tillräckligt mjuka och djupa bottensubstrat för att ha möjlighet att gräva ned sig vid behov.

I likhet med andra sötvattenlevande stormusselarter har flodpärlmussla en komplicerad livscykel med ett utvecklingsstadium, i form av millimetersmå larver (s.k. glochidier), som

hakar sig fast som parasiter på värdfiskens gälar. Även om mussellarver kan fästa på flera arter av fisk är det enbart på lax och öring som de kan utvecklas vidare (i Sverige är öring den i särklass vanligaste värdfiskarten för flodpärlmussla). Efter 9–11 månader har larven utvecklats till en liten mussla som släpper taget om fisken, faller till botten och gräver ned sig. Endast en av hundra miljoner larver beräknas etablerar sig som liten mussla i bottnen. Flodpärlmusslor växer långsamt och kan bli mycket gamla. Först efter 15–20 år är musslan könsmogen och har då uppnått en längd på cirka 5 cm. Flodpärlmusslan är skildkönad och könskvoten är i regel ganska jämn. Under särskilda omständigheter, främst i samband med minskande populationstäthet, kan dock honor fungera som hermafroditer och befrukta sig själva. En hona producerar uppemot 200 miljoner mussellarver under sitt liv.

Huruvida mussellarverna lyckas fästa på värdfisk är till viss del beroende av fiskbeståndens täthet samt den lokala förekomsten av årsungarna av öring eller lax. Är värdfisktätheter för låga blir antalet infesterade värdfiskar mycket litet och rekryteringen kan då upphöra. Det är således avgörande att värdfiskbeståndet är starkt och att värdfiskens livsmiljö är god. Artens spridningsförmåga är relativt dåligt känd, men värdfiskarna har potential att sprida mussellarverna flera kilometer (det är främst unga individer som är värdfiskar). Då artens reproduktion och spridning är beroende av värdfisk är det således avgörande att det finns fria vandringsvägar för värdfisken så att den kan vandra fritt i vattensystemet och därmed sprida flodpärlmusslor till historiska utbredningsområden där arten av olika skäl slagits ut eller där beståndet har försvagats.

I Vramsån förekommer flodpärlmusslan främst i åns övre, mer lövskogsdominerande delar. Flodpärlmussla avlöses successivt av tjockskalig målarmussla (EN) ju längre nedströms i ån man kommer. Samtliga fynd är gjorda uppströms Tollarp. Flest noterade fynd är gjorda på sträckan mellan Buddahus och Sätesholm och arten har även observerats i bland annat den anslutande Lindebäcken.

Flodpärlmusslan bedöms ha icke fullgod bevarandestatus i området eftersom populationen är relativt liten, utspridd och tycks sakna föryngring. För att arten ska kunna uppnå fullgod bevarandestatus krävs i synnerhet fria vandringsvägar i uppströms och nedströms riktning för dess värdarter, en naturlig eller naturlik hydrologisk regim, en god tillgång på lämpliga livsmiljöer för musslan och dess värdarter, en gynnsam vattenkvalitet samt funktionella kantzoner utmed vattendraget.

För flodpärlmusslan (1029) finns i bilaga 5 fördjupade beskrivningar av bevarandemål.

Tjockskalig målarmussla (1032)

I Vramsån nedre delar finns Natura 2000-arten tjockskalig målarmussla (1032). Tjockskalig målarmussla bedöms vara starkt hotad (EN) enligt den svenska rödlistan 2020. Arten är en av sju inhemska, sötvattenlevande stormusselarter som förekommer i svenska vatten. Den finns i de södra och östra delarna av Sverige, och finns i allt från stora åar till smala bäckar. Den är huvudsakligen knuten till strömmande och svagt strömmande vattendragssträckor med silt-, sand-, grus- och stenbottnar, men de kan förekomma på näringsrika lerbottnar

REMISS

samt vid in- och utlopp till sjöar. Tjockskalig målarmussla är typisk art för livsmiljötyperna större vattendrag (3210) och mindre vattendrag (3260).

Musslan sitter halvt nedgrävd i bottensubstratet och filtrerar sin föda (i form av ätbara partiklar) ur vattnet med en sifon. Musslan kan bli upp till 11 centimeter lång, men blir vanligtvis 4–7 centimeter lång. Skalet är kraftigt, mörkt (grön-brun-svart) och är till formen elliptiskt till svagt äggformat. Musslan är försedd med en så kallad fot med vilken den långsamt kan röra sig korta sträckor, till exempel ner i höljor om vattennivån skulle sjunka och riskera att blottlägga musslan samt för att gräva ned sig i bottensubstratet.

För tjockskalig målarmussla är det särskilt viktigt med naturlig eller naturlik hydrologisk regim, fria vandringsvägar för musslans värdfiskarter, samt lämpliga livsmiljöer med omgivande funktionella kantzoner. Arten fordrar lämpliga bottnar inom strömmande till svagt strömmande vattendragssträckor där strömhastigheter är tillräckligt höga för att igenslamning eller pålagring av sediment inte ska ske. Syresättningen behöver även vara god då musslorna ligger nedgrävda i sedimentet under sina första levnadsår. Musslorna behöver vattendrag med en god beskuggning, och är känsliga för vattenföroreningar som verkar gödande, försurande eller som fungerar som gifter. För att musselarten ska kunna fortplanta sig behövs reproducerande bestånd av specifika fiskarter, vilka tjänar som mellanvärdar i den tjockskaliga målarmusslans reproduktionscykel (se stycket nedan). Arten behöver tillräckligt mjuka och djupa bottensubstrat (gärna siltiga bottnar) för att ha möjlighet att gräva ned sig vid behov.

Den tjockskaliga målarmusslans livscykel inbegriper glochidier (mussellarver) som hakar sig fast som parasiter på värdfiskens gälar. Efter 4–5 veckor har larven utvecklats till en mycket liten (millimeterstor) mussla som släpper taget om fisken, faller till botten och sedan gräver ned sig i sedimentet. Där stannar den i 2–3 år. När musslan kommer upp ur sedimentet är den cirka en centimeter stor, och sätter sig med bakänden upp för att kunna filtrera ätbara partiklar ur vattnet. Tjockskalig målarmussla kan uppnå en ålder av 90 år, men blir vanligen mellan 50 och 60 år gammal.

Vilka värdfiskarter som den tjockskaliga målarmusslan använder tycks variera mellan olika vattensystem beroende på vilka arter som förekommer och i vilka tätheter. I vattensystem i Skåne och Blekinge förefaller tjockskalig målarmussla huvudsakligen använda sig av arterna elritsa (Bråån, Tommarpsån och Bräkneån), stensimpa (Tommarpsån) och löja (Bräkneån), och i viss utsträckning även av öring (Bråån, Tommarpsån och Bräkneån). Det är därmed avgörande att värdfiskbestånd är starka och att arternas livsmiljö är god. Den tjockskaliga målarmusslans spridningsförmåga är dåligt känd, men värdfiskarna har potential att sprida mussellarverna längre sträckor. Eftersom artens reproduktion och spridning är beroende av värdfisk är det således avgörande att det finns fria vandringsvägar för värdfisk så att de kan vandra fritt i vattensystemet och sprida den tjockskaliga målarmusslan till historiska utbredningsområden där arten av olika skäl slagits ut eller där bestånd har försvagats. Till skillnad från flodpärlmussla så är tjockskalig målarmussla strikt skildkönad, vilket innebär att det måste finnas både hannar och honor i bestånden för en lyckad reproduktion.

I Vramsån förekommer den tjockskaliga målarmusslan främst i åns nedre del. Tjockskalig målarmussla avlöses successivt av flodpärlmussla ju längre uppströms i ån man kommer. Ett större lokalt bestånd finns mellan Skättilljunga och Sätesholm.

Tjockskalig målarmussla bedöms ha en icke fullgod bevarandestatus i området eftersom populationen är relativt liten, utspridd och tycks sakna föryngring. För att arten ska kunna uppnå en fullgod bevarandestatus fordras i synnerhet fria vandringsvägar i uppströms och nedströms riktning i vattendraget för dess värdarter, en naturlig eller naturlik hydrologisk regim, en god tillgång på lämpliga livsmiljöer för musslan och dess värdarter, en gynnsam vattenkvalitet samt funktionella kantzoner utmed vattendraget.

För tjockskalig målarmussla (1032) finns i bilaga 5 fördjupade beskrivning av bevarandemål.

Bred paljettdykare (1082)

Bred paljettdykare (1082) är en vattenlevande skalbagge med en kroppslängd på ca 15 mm. Den ovala kroppen är bredast nedanför mitten vilket ger arten ett droppformat utseende. Halsskölden har ett gult tvärband och huvudet är svart med mer eller mindre framträdande gul teckning. Täckvingarna är brokigt tecknade i gulbruna och mörka nätformade mönster, och kanterna är sammanhängande ljusa. Bred paljettdykare liknar andra arter inom släktet *Graphoderus*, men särskiljer sig bl.a. genom den tydligt avsatta sidokanten utmed kroppens bakre halva. Bred paljettdykare har, i likhet med övriga arter av släktet *Graphoderus*, en god flygförmåga och kan troligen sprida sig till lämpliga småvatten och sjöar på flera kilometers avstånd.

Bred paljettdykare förekommer främst i sjöar och djupare dammar, ofta i miljöer med tät strandvegetation. Den påträffas främst i skyddade, solöppna lägen i mindre klarvattensjöar eller i måttligt dystrofa sjöar omgivna av skog, men kan även förekomma i torvgravar och i lugnflytande partier i vattendrag. För reproduktion tycks arten vara beroende av nästintill stillastående permanenta, helst djupa, vatten med riklig strandvegetation. Utvecklingscykel sträcker sig över ett år och den fullbildade skalbaggen övervintrar. Särskilt under vintern är arten knuten till strandzonen där den uppehåller sig bland vegetation i form av starr, säv eller vitmossa. Arten tycks även vara beroende av tillgång till partier med helt öppet vatten.

Bred paljettdykare lägger sina ägg på flytande vattenväxter, och äggen kläcks efter ett par veckor. Larvutvecklingen tar cirka 2 månader varefter den fullbildade larven kryper upp på land och förpuppas i en hålighet i marken. Själva förpuppningen tar cirka 10 dagar och den fullbildade skalbaggen stannar normalt ytterligare några dagar i puppkammaren. Nykläckta exemplar kan ses under större delen av säsongen (april-oktober). Larverna är, i likhet med de fullbildade skalbaggarna, utpräglade rovdjur som livnär sig på andra vattenlevande organismer.

Bred paljettdykare har minskat i stora delar av Europa och anses vara sällsynt i bland annat Danmark och Tyskland, och anses vara utdöd i Storbritannien. I EU har arten sannolikt sina starkaste populationer i Sverige och Finland. I Sverige har arten främst noterats i Skåne och Småland.

I Natura 2000-området Vramsån har två fynd av bred paljettdykare gjorts (2018 respektive 2022), och båda fynden gjordes i Vramsåns huvudfåra mellan Tollarp och Lyngsjö. Även om arten vanligen påträffas sjöar och djupa dammar kan arten sannolikt förekomma även inom andra lugnflytande delar av ån eller i närliggande vattensamlingar.

Bred paljettdykare bedöms ha icke fullgod bevarandestatus i området. Denna bedömning baseras dels på det dåliga kunskapsläget (det råder betydande osäkerhet om artens lokala utbredning, populationsstorlek och populationstrend), dels på att livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) inte uppnår fullgod bevarandestatus. För att arten ska kunna uppnå en fullgod bevarandestatus fordras i synnerhet en god tillgång på lämpliga livsmiljöer samt en gynnsam vattenkvalitet. Arten kan komma att klassas som fullgod om det framkommer ny kunskap som skulle stödja en sådan bedömning.

För bred paljettdykare (1082) finns i bilaga 5 fördjupade beskrivningar av bevarandemål.

Lax (1106)

I Vramsån förekommer Natura 2000-arten lax (i sötvatten, 1106). Laxen förekommer i såväl havsområden som sötvattensområden i både Europa och nordöstra Nordamerika. I Sverige förekommer laxen i hela Östersjön, Västerhavet och i Vänern (relikta, insjölevande bestånd) samt i flertalet anslutande vattendrag där den vuxna laxen vandrar upp för att leka och där laxungarna sedan växer upp. Av de svenska vattendragen som mynnar i Östersjön bedömer ICES (International Council for the Exploration of the Sea) att 15 hyser självreproducerande laxbestånd (s.k. vildlaxvattendrag) medan tre vattendrag har potential för återetablering av självreproducerande laxbestånd (s.k. potentiella laxvattendrag), däribland Helgeån och dess vattensystem (ICES 2024). Lax är typisk art för livsmiljötyp större vattendrag (3210).

Laxens levnadssätt

Lax har typiskt sett en anadrom livscykel, vilket innebär att den lever i saltvatten men leker (fortplantar sig) i sötvatten. En anadrom art måste därmed genomföra en lång vandring för att kunna fullborda sin livscykel, och är dessutom beroende av att de olika livsmiljöer som den associerar till under dess olika livsstadier erbjuder gynnsamma förutsättningar. Detta kan göra olika anadroma (och även katadroma) arter sårbara för olika typer av antropogen påverkan, inte minst påverkan som försämrar konnektivitet och livsmiljö i våra vattendrag, men även påverkan som medför försämrad tillgång på viktiga bytesdjur i havsmiljön.

Laxen tillbringar större delen av livet i havet (med undantag av bestånden i Klarälven och Gullspångsälven som vandrar ut och lever i sjön Vänern) där laxen födosöker, tillväxer och förbereder sig för leken. I havsmiljön lever laxen pelagiskt långt från strandområdena och

kan röra sig över stora områden, även om laxar från älvar och åar som mynnar i Östersjön typiskt sett stannar kvar i Östersjön. De mindre laxarna som vandrar ut i havet (s.k. smolt) äter insekter, kräftdjur och mindre fisk, men övergår med ökande storlek (s.k. blanklax) till att huvudsakligen äta fisk (i Östersjön främst sill och skarpsill). Laxen vistas i havet i 1–5 år innan den vandrar upp i ett vattendrag för att leka, men inte till vilket vattendrag som helst. Laxen har nämligen en mycket stark benägenhet att återvända för att leka i det vattendrag där den föddes (s.k. homing). Detta medför att nyetablering och spontan återetablering av utslagna bestånd är ovanligt.

Uppvandringen för lek i vattendragen är starkt kopplad till perioder med lämpligt flöde och vattentemperatur. Uppvandringen sker främst under perioden maj-oktober, men kan börja i liten skala redan under senvåren (april) i landets södra delar. Under vissa omständigheter, främst i samband med låg vattenföring i små och medelstora laxvattendrag i södra Sverige, kan uppvandringen ske under senhösten i direkt samband med leken som sker från oktober till och med januari. Leken sker parvis och upprepat under 2–3 veckor i strömmande vatten över stenbottnar med ett inslag av grus (kornstorlek 10–100 mm). Inför varje parning gräver honan en grop i gruset (s.k. lekgrop) där de befruktade äggen (romen) grävs ner. Efter leken dör en majoritet av de utlekta laxarna (s.k. vraklax eller besor), men en mindre andel lyckas vandra ut i havet igen där de kan återhämta sig, tillväxa och återvända till vattendraget för att leka en andra (och i sällsynta fall en tredje och fjärde) gång.

De nedgrävda äggen utvecklas under vintern tills kläckning sker påföljande vår (mars-maj). Laxungarna (s.k. parr och stirr) associerar främst till strömmande och forsande partier med sten och mindre block (100-300m, undantagsvis även större block) där de kan förekomma i höga tätheter och under hårda konkurrensförhållanden. Tillväxten under den här perioden är därför måttlig och kan vara under 1–5 (vanligtvis 2–3) år. Laxungarna livnär sig då främst på insekter, kräftdjur och andra limniska smådjur. När laxungarna har nått en kroppslängd på 10–19 cm, genomgår de en morfologisk, fysiologisk, och beteendemässig förändring (s.k. smoltifiering) som syftar till att förbereda dem för ett liv i saltvatten. I samband med denna omställning lämnar laxungarna (s.k. smolt) sina uppväxtmiljöer i vattendragen, och vandrar ut i havet för att optimera födosök och tillväxt.

I sötvattensmiljön förekommer laxen i vattendrag av relativt varierande storlek, från några meter breda bäckar till de största av våra älvar. Baserat på dagens förekomst av laxbestånd i Sverige förefaller dock lax utmed västkusten kunna nyttja betydligt mindre vattendrag än lax utmed östkusten. I vattendragen associerar laxen till forsande och strömmande miljöer.

Laxen i Vramsån

Laxen ska ha försvunnit från Helgeåns vattensystem under 1960-talet, på grund av kraftiga föroreningar och utbyggnad av vattenkraften. Det föranledde en insats att återintroducera arter. Stödutsättningar administrerades av Länsstyrelsen Skåne och Nedre Helgeåns FVO, och genomfördes i omgångar under period 1995–2008, med nykläckt yngel, stirr och smolt från Mörrumsån. Stödutsättningar av varierande omfattning ska ha utförts inom Helgeåns

huvudfåra, Vramsån, Vinne å, Bivarödsån, Almaån, Hörlingeån och Röke å på strömsträckor med potential för reproduktion.

Återintroduktionen av lax i Helgeåsystemet lyckades i bemärkelse att lax nu återkommande reproducerar sig i delar av vattensystemet, huvudsakligen i Helgeåns huvudfåra, Vramsån och Almaån. De återkommande elfiskena indikerar dock sjunkande, och idag låga, tätheter i både Helgeåns huvudfåra och Almaån. Däremot tycks tätheterna i Vramsåns nedre del vara periodvis höga, dock med stora mellanårsvariationer. Den sämre statusen i huvudfåran och Almaån bottnar sannolikt i flera problem, som betydande fysisk påverkan, brist på lek- och uppväxtområden, partiella vandringshinder vid uppströms passage, brist på välfungerande anordningar för nedströms passage vid vattenkraftverk, samt stora, grunda och potentiellt svårnavigerade sjöar i Helgeåns huvudfåra.

Vramsån betraktas som relativt naturlig med skånska mått mätt, där den fysiska påverkan främst utgörs av rensningar. Detta innebär att det finns många lek- och uppväxtområden för laxfisk i ån, främst i dess övre hälft. Det finns dock flera partiella vandringshinder i ån, i form av vattenkraftverk och svårpasserade äldre laxtrappor vid avvecklade kvarnar som har lett till bristfällig konnektivitet och indämningar av viktiga strömvattenmiljöer, främst i åns nedre hälft. Enligt resultat från elprovfisken sker laxföryngring således huvudsakligen i åns nedre del, alltså den del av ån där det är störst brist på lämpliga lek- och uppväxtområden, främst till följd av indämningar av strömsträckor. Sannolikt härrör laxbeståndet i Vramsån från återintroduktionen av lax, baserat på utsättningar av lax från Mörrumsån, men det är möjligt att rester från ett ursprungligt bestånd fanns kvar i Vramsån. Hur det förhåller sig med beståndets särart återstår dock att verifiera.

Laxen bedöms ha icke fullgod bevarandestatus i området eftersom populationen är relativt liten och främst förekommer i Vramsåns nedre delar. För att arten ska kunna uppnå fullgod bevarandestatus krävs i synnerhet fria vandringsvägar i uppströms och nedströms riktning i vattendraget, en god tillgång på lämpliga livsmiljöer, en naturlig eller naturlik hydrologisk regim, en gynnsam vattenkvalitet samt funktionella kantzoner utmed vattendraget.

För lax (i sötvatten, 1106) finns i bilaga 5 fördjupade beskrivningar av bevarandemål.

Barbastell (1308)

Barbastell är en fladdermus som vanligtvis påträffas i gamla kulturlandskap med tätt liggande gårdar och ladugårdar som kan erbjuda lämpliga boplatser. I Skåne är arten mer knuten till gamla bokbestånd för födosök, yngelkolonier och dygnsvila, men kan även födosöka i exempelvis naturbetesmarker med mycket träd och buskar. Barbastell nyttjar hålträd men också barkspringor och grenbrott på gamla lövträd för överdagning. Viktiga jaktmarker utgörs av lövtunnlar i skogsmiljö, flerskiktade bryn, öppna kärr och översilningsmarker.

Arten jagar ofta nära kolonierna, men kan ibland flyga långa sträckor för jakt i skogar eller

naturbetesmarker. Flera undersökningar visar att arten regelbundet kan flyga minst 4 km ut i omgivningarna vid jakt. Arten är speciellt inriktad på att äta fjärilar, inte minst småfjärilar, men tar även andra smådjursgrupper som tvåvingar och spindlar.

Barbastell klassades i den nationella rödlistan från år 2000 som starkt hotad (EN) och klassades sedan ner till sårbar (VU) år 2015. I rödlistan från 2020 klassades arten som nära hotad (NT). I Skåne har arten expanderat under 2000-talet även om ökningen tycks ha avstannat på senare år.

Barbastell har noterats inom Natura 2000-området, vid Duckarps kvarn, Råbockarp och Buddahus. I området kring Duckarps kvarn och Råbockarp har flera observationer gjort med både slöjnät och autoboxar med tidsexpansion. Som mest har 11 registreringar gjorts vid ett inventeringstillfälle. Fyndet vid Buddahus gjordes med autobox. Fler fynd av barbastell har gjorts i det intilliggande naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning samt i omgivande marker, bl.a. vid Sätaröd. Kunskapen om artens nyttjande av Natura 2000-området är dock begränsad och en stor del av skogen har relativt låg ålder och saknar inslag av hålträd och andra viktiga strukturer. Därför bedöms arten ha icke fullgod bevarandestatus i Natura 2000-området.

Utter (1355)

Natura 2000-arten utter (1355) förekommer i och längs med Vramsån. Arten bedöms vara nära hotad (NT) enligt den svenska rödlistan 2020. Arten förekommer i Europa (undantaget Island, Shetland, Svalbard och Färöarna), stora delar av Asien och nordvästra Afrika. Uttern är ett mårddjur med stark anknytning till vatten och dess närområde, särskilt strömmande vatten där den jagar inom relativt grunda vatten.

I likhet med övriga Europa minskade antalet uttrar i Sverige dramatiskt efter 1950-talet, och i Sverige visade en inventering under 1970-talet att situationen för uttern i stora delar av landet var ytterst allvarlig. Inventeringar utförda under 1990-talet och framåt visar emellertid på en återhämtning av utterbeståndet i både antal och utbredning. Dessutom har antalet uttrar som har hittats döda/överkörda och sänts in som statens vilt ökat och det har inkommit döda uttrar från områden som under 1980-talet helt saknade förekomst. I dagsläget finns utter i princip i hela landet, men med en svagare population i söder som emellertid också befinner sig i en positiv utvecklingsfas. Skattningar av utterbeståndet är dessvärre svåra att utföra.

Sannolikt kan merparten av tillbakagången av utter i Sverige under 1950-talet förklaras av en påverkan från miljögifter på vattendragen och dess fauna, i synnerhet från PCB (polyklorerade bifenyler). Detta då ökningen av PCB-halten i den svenska miljön sammanfaller med utterns tillbakagång. Den svenska utterstammen har fortfarande en relativt hög belastning med PCB, vilket bedömts kunna försvåra eller omöjliggöra dess reproduktion, i synnerhet i södra Sverige och i våra kustvatten där artens tillbakagång varit särskilt märkbar. PCB har experimentellt visat sig ha en stark inverkan på reproduktionen

REMISS

hos mink, och analysresultat från svenska uttrar visar i allmänhet på högre halter av PCB än vad som i laboratoriet framkallat reproduktionsstörningar hos mink. Eftersom uttern är en toppredator i näringskedjan är den extra utsatt för de miljögifter som lätt ansamlas i kroppen, vilket i sin tur kan påverka utterns reproduktionsförmåga negativt. I södra delen av Sverige återfinns uttern främst i eutrofa vatten, vilket skulle kunna förklaras av att miljögiftsbelastningen av fettlösliga ämnen är lägre i eutrofa vatten jämfört med i oligotrofa. Över tid har halten PCB minskat i den svenska miljön, men efter 1990 finns ingen signifikant minskning. Det finns dessutom andra miljögifter i den svenska miljön som kan kräva särskild uppmärksamhet, däribland organiska bromföreningar t.ex. polybromerade difenyletrar (PBDE) och perfluoroktansulfoner och närbesläktade perfluorinerade substanser (s.k. PFOS). Detta då t.ex. egenskaperna hos PBDE liknar de hos PCB kombinerat med att PBDE tycks finns lagrat i ekosystemen i såväl sediment från Östersjön som i ett flertal djurarter (såsom säl, sillgrissla, sill, insjöfisk, ren, älg och fiskgjuse), vilket tyder på att PBDE kommer ut i naturen och ackumuleras i näringskedjorna.

Uttern är beroende av vatten som ger den tillgång till rikligt med föda under hela året samt till landområden där uttern kan vila ostört eller ha sina gryt (boplatser). Vintertid är uttern beroende av isfria, strömmande vatten för att hitta föda. Livsmiljön ska helst bestå av stora mer eller mindre sammanhängande vattensystem.

En utterhona behöver cirka 28 kilometer strandlängd som hemområde för att föda upp en kull ungar, och honornas hemområden överlappar inte. Hanarnas hemområden kan bli så stora som 45 kilometer långa, men kan överlappa honornas hemområden. Storleken på hemområdena kan dock variera ganska mycket. Uttern kan förflytta sig flera mil, både på land och i vatten, när den uppsöker nytt revir eller en partner.

Uttern är en utmärkt simmare, men när den stöter på vandringshinder som exempelvis dammar, vägtrummor eller svårpasserade vägbroar så måste den ta sig förbi på land, och om det finns en bilväg löper uttern risk att bli överkörd. Svårpasserade vägpassager över vattendrag kan således få negativa konsekvenser för arten, vilket motiverar fortsatt arbete med att åtgärda kvarvarande vandringshinder för uttrar. Exempelvis genom att anlägga utteranpassade faunapassager under vägbroar och placera ut markeringsstenar för att leda uttern rätt.

Uttern jagar huvudsakligen i strömmande vatten, på förhållandevis grunt vatten. Dess föda består huvudsakligen av fisk, men även groddjur, fåglar, insekter, musslor och mindre däggdjur kan ingå i dieten. Vattenreglering (onaturligt hydrologisk regim) har viss negativ effekt på utter, främst i och med att det begränsar dess tillgång till fisk. Om vattnet däms upp minskar strömhastigheten och fisksamhällets sammansättning förändras från strömvattenanknutna fiskarter till arter som vanligtvis förknippas med sjöar och som lever på ett djup som gör att de blir svårare för uttern att fånga. Även torrfåror får konsekvenser för fiskfaunan och påverkar i sin tur uttern negativt. Ytterligare exploatering av vattendrag och biflöden kan således påverka arten negativt.

Uttern bedöms ha icke fullgod bevarandestatus i området. Denna bedömning baseras dels på det dåliga kunskapsläget (det råder betydande osäkerhet kring artens lokala utbredning, populationsstorlek och populationstrend), dels på att dess huvudsakliga livsmiljötyp mindre vattendrag (3260) ej uppnår fullgod bevarandestatus. För att utter ska kunna uppnå fullgod bevarandestatus krävs framförallt fria vandringsvägar för arten och dess primära bytesdjur, en naturlig eller naturlik hydrologisk regim samt god tillgång på lämpliga livsmiljöer. Arten kan dock komma att klassas som fullgod om det framkommer ny kunskap som skulle stödja en sådan bedömning.

För utter (1355) finns i bilaga 5 fördjupade beskrivningar av bevarandemål.

Sandnejlika (1954)

Natura 2000-arten sandnejlika är en flerårig, tät tuvad ört med snövita blommor. Sandnejlikan är fridlyst och rödlistad (VU). Den ingår även i åtgärdsprogrammet för sandstäpp.

Sandnejlika är en art som är konkurrenssvag och betesgynnad. Den är ytterst ljuskrävande och överlever inte om växtplatsen växer igen med högväxt vegetation. Den är kalkgynnad, vill ha markomrörning och kräver god dränering, Sandnejlikans huvudsakliga livsmiljö är livsmiljötypen sandstäpp (6120), men den kan också förekomma i andra sandiga miljöer. Sandnejlikan, liksom sandstäppen, är på stark tillbakagång i Sverige. De skånska lokalerna utgör västliga utposter i artens östligt europeiska utbredning. Sandnejlika är en art som är extra viktig som ansvarsart för Skåne, då den sannolikt är utgången i alla andra övriga län. Växtens frön är vindspridda, men en uppskattning av spridningstillståndet är att fröna vanligtvis inte färdas längre än ca 20 meter. Eftersom artens huvudsakliga livsmiljö sandstäpp är ovanlig och fragmenterad, så har sandnejlika i många fall svårt att sprida sig till nya områden.

Inom Natura 2000-området har enstaka fynd av sandnejlika gjorts i en torr sluttning vid Bäcklunda öster om Lyngsjö. Under 1990-talet tycks arten ha haft en god förekomst på lokalen, men 2010 fanns endast 10 plantor kvar. Växtplatsen har varit ohävdad under senare decennier och vuxit igen allt mer. Under ett fältbesök 2023 noterades ingen sandnejlika På grund av igenväxning av artens habitat och avsaknad av fynd under senare år bedöms sandnejlika ha icke fullgod bevarandestatus inom området och är i akut behov av restaureringsåtgärder.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes

REMISS

naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen för att underlätta eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen gör. När det gäller skogsbruksåtgärder ska Skogsstyrelsen kontaktas.

Ingen försämring får ske med utgångspunkt från den status som arter och livsmiljöer i Natura 2000-områden hade vid utpekandet, eller från statusen efter det att förbättringar skett. Förbudet mot försämring innefattar inte krav på förbättring men pågående långsamma försämringar faller in under förbudet att försämra. Detta gäller även för verksamheter som pågick när området pekades ut till Natura 2000-nätverket.

Observera att dessa beskrivna hot ej är föreskrifter som t.ex. för naturreservat utan används som underlag vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som kan påverka Natura 2000-området.

De främsta hoten för områdets livsmiljötyper och Natura 2000-arter är:

Mindre vattendrag (3260):

- Utbyggnad av vattenkraft i kvarvarande oreglerade vattendragssträckor eller fortsatt/ökad påverkan från vattenkraft i redan reglerade vatten, t.ex. sänkt minimitappning eller ökad korttidsreglering. Reglering kan orsaka störd flödesdynamik, fragmentering/vandringshinder, överdämning av våtmarks- och strandområden, torrläggning av vattendragssträckor och/eller ändrade näringsförhållanden.
- Avverkning av strandnära skog ger ökad instrålning/temperatur, fysisk störning, minskad tillgång på död ved respektive nedfall av organiskt material. Slutavverkning, markavvattning och skyddsdikning ger ökad avrinning och risk för erosion. Båda ingreppen kan orsaka grumling och igenslamning av bottnar samt förändrad hydrologi i strandmiljön.
- Intensiv växtodling i strandzonen ökar risken för erosion/grumling samt läckage av näringsämnen och bekämpningsmedel. Upphörd hävd och/eller skogsplantering av strandnära ängar och mader ökar igenväxningstakten i strandzonen.
- Kanalisering, fördjupning och invallning för att förhindra översvämning. Minskade vattenståndsvariationer och jämnare flöde orsakar mer ensartade botten- och strandmiljöer och minskar förutsättningar för arter som är beroende av naturlig flödesdynamik. Rensning leder även till att viktiga bottenstrukturer såsom block, stenar och grus avlägsnas, vilket innebär att livsmiljöer för strömvattenlevande fiskarter (t.ex. laxartad fisk) och grävande bottenfauna (t.ex. musslor och vissa sländarter) förstörs.
- Vattenuttag under perioder med lågvattenflöde (framför allt inom jordbruksområden) innebär risk för uttorkning, förhöjda vattentemperaturer och syrgasbrist.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.

- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till vattendragets naturliga produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och artsammansättning.
- Exploatering av strandområden är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Byggande, underhåll och trafik kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag. Broar och vägtrummor kan utgöra vandringshinder och vara flaskhalsar vid höga flöden (med risk för utspolning av vägbankar mm).
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla inom eller utanför området, t.ex. avfall och avlopp från hushåll, faciliteter och campingboende (t.ex. husbilar eller husvagnar), industri, täkt och annan verksamhet.
- Försämrad vattenkvalitet orsakad av antropogena, diffusa källor – försurning, miljögifter (inklusive metaller) och eutrofiering (övergödning).
- Avloppsreningsverk, gödsling av åkrar nära vattendraget och enskilda avlopp är tre stora källor för tillförsel av gödande ämnen, främst fosfor men i viss mån också kväve.

Gräsmarkerna (6120, 6270, 6410):

- Utebliven eller svag hävd som leder till igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt som konkurrerar ut floran i betesmarkerna.
- Utebliven störning i sandstäppen (6120) i form av återkommande markstörning vilket leder till urlakning av ytskiktet med sänkt pH och en förändring av floran som följd.
- Användning av avmaskningsmedel på betesdjur då detta inte bryts ner utan följer med spillningen ut vilket innebär en förgiftningsrisk för såväl dynglevande insekter som fisk och andra vattenlevande insekter.
- Läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark kan påskynda eutrofiering.
- Påverkan från användning av bekämpningsmedel och kemikalier i omkringliggande marker.
- Förändringar i områdets hydrologi, både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, rensning, muddring eller breddning av diken i anslutning till området som kan påverka området negativt.
- Exploatering i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Gödsling- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar som kan påverka floran negativt.
- Plockning eller annan negativ påverkan av den fridlysta eller rödlistade floran i området.
- Förekomst av främmande och/eller invasiva arter.
- Ett förändrat klimat kan leda till att förutsättningarna för bevarande ändras snabbare än beräknat.

REMISS

Skogliga livsmiljötyper (9020, 9080, 9130, 9160, 9180, 91E0):

- Avverkning av skog inom området eller i omkringliggande områden.
- Beskuggning eller igenväxning av äldre, grova träd eller andra värdefulla träd eller buskar som kräver mer öppna förhållanden med större ljusinsläpp.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Avverkning av hålträd och kvarstående döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Rensning, dikning, muddring, breddning, utfyllnad eller strandskoning av vattendragen i området.
- Tillförsel av främmande giftiga eller reproduktionsstörande ämnen såsom tungmetaller och hormoner.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Påverkan från avfall och avlopp från hushåll och campingboende, t.ex. husbilar eller husvagnar, inom och utanför området.
- Nedskräpning.
- Exploatering av strandområdet är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan av översvämningsskydd.
- Nedfall av luftföroreningar såsom svavel-, metall- och kväveföreningar. Vissa kväveföreningar har skadliga effekter på svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och förändra vegetationen.
- Plockning eller annan negativ påverkan av rödlistade växter eller av vedlevande svampar i området.
- Konkurrens från främmande trädslag som gran och sykomorlönn.
- Förekomst av invasiva arter och påverkan av sjukdomar eller skadeorganismer som askskottsjukan eller al-phytophthora (*Phytophthora alni*).[3]

Flodpärlmussla (1029) och tjockskalig målarmussla (1032):

- Brist på lämpliga bottnar för tjockskalig målarmussla och för dess värdfiskarter. Detta då många av de vattendrag där musslorna idag förekommer är reglerade, rensade eller kanaliserade.
- Kanalisering och rensningar leder till att musslor grävs bort samtidigt som det medför ökad sedimentation och minskad habitatvariation i vattendraget.

[3] Al-Phytophthora är ett art-komplex av invasiva algsvampar som kan orsaka omfattande aldöd. Klibbal är känsligast för angrepp, men även gråal kan angripas.

REMISS

- Igenslamning och annan förstörelse av lämpliga sand-, grus- och stenbottnar drabbar både musslorna och deras värdfiskar. Igenslamning kan ske både direkt genom ökad transport och sedimentation, och indirekt genom att en ökad växtlighet i vattendragen fungerar som sedimentfällor.
- Avverkning och borttagande av skuggande träd och buskar längs mindre vattendrag leder till kraftiga temperatursvängningar med höga maximitemperaturer. Bestånd i stora och djupa vattendrag lever i mera stabila miljöer och är inte alls lika känsliga. Minskad beskuggning leder ofta till ökad förekomst av makrofyter och därmed långsammare flöden och mera igenslamning. Körning i och vid vattendraget kan skada såväl musslor som dess livsmiljö samt bidra till ökad tillförsel av partiklar och försurande ämnen.
- Indirekt kan tjockskalig målarmussla hotas av svaga värdfiskbestånd till följd av minskad habitatvariation, reglerade flöden och fragmentering/uppdelning av vattendraget genom vandringshinder.
- Vandringshinder (bristande konnektivitet) kan försämra produktionen av musslornas värdfiskarter samt hindra glochidielarverna (som lever på värdfiskarna) att sprida sig inom vattensystemet, vilket kan försvaga beståndens av tjockskalig målarmussla långsiktigt.
- Fragmentering i kombination med små delpopulationer. I många vattendrag är bestånd av tjockskalig målarmussla små och glesa samtidigt som det saknas konstaterad föryngring. Lokalt kan bestånd vara så små att de riskerar att försvinna till följd av slumpfaktorer. Inte minst fragmentering av vattendrag förhindrar spridning av såväl fisk som musslor uppströms.
- Vattenreglering (onaturlig hydrologisk regim) kan påverka musslorna negativt genom förändrade strömningsförhållanden, försämrad habitatkvalitet och minskad tillgång på värdfiskarter. Vattenreglering leder dels till minskad vattenhastighet och därmed ökad sedimentation och igenslamning av musselbottnar inom det indämda området, dels till onaturliga flödesvariationer nedströms indämt område (i synnerhet i korttidsreglerade vattendrag). Indämningen kan förändra fiskfaunan och därmed tillgången på värdfisk, medan onaturliga flödesvariationer kan påverka tätheterna av tillgänglig värdfisk.
- Vattenuttag för bevattning av jordbruksmark liksom dränering av jordbruks- och skogslandskapet leder till kraftigt varierande flöden med periodvis risk för låga syrekoncentrationer samt torrläggning av små vattendrag.
- Försämrad vattenkvalitet till följd av utsläpp av bland annat försurande och syretärande ämnen eller bekämpningsmedel. Höga halter nitratkväve (> 2 mg/l) leder exempelvis till försämrad reproduktion hos tjockskalig målarmussla.
- Övergödning leder till en ökad produktion av organiskt material och igenväxning, vilket bidrar till igenslamning och sänkta syrehalter till följd av ökad nedbrytning.
- Förekomst av främmande fiskarter och fiskstammar.
- Insamling och plockning av musslorna.

Bred paljettdykare (1082):

- Förändringar av strand- och vattenvegetationen samt förändringar av vattendragets hydrologi.
- Förändrad vattenkemi och/eller försämringar av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och miljögifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Uttag av vatten kan lokalt påverka artens livsmiljö.

Lax (1106):

- Förekomst av vandringshinder i vattendrag hindrar vandring uppströms och leder till att fiskarna utestängs från viktiga lek- och uppväxtområden.
- I de fall lax vandrat förbi vattenkraftverk vid sin uppströmsvandring finns det risk för att vuxen fisk och smolt dör eller skadas vid nedströmsvandring via turbiner om inte fiskavledare installerats.
- Reglering och dämning har i många fall lett till att lekplatser och viktiga uppväxtmiljöer har förstörts.
- I korttidsreglerade vattendrag uppkommer stora och onaturliga flödesvariationer som bland annat leder till instabila bottenförhållanden.
- Rensning av vattendrag leder till att lämpliga lekbottnar grävs bort och minskad habitatvariation samtidigt som det ökar sedimenttransporten.
- Avverkningar utmed vattendrag leder till ökad näringstillförsel, ökad sedimenttransport och läckage av metaller som kvicksilver.
- Avverkning av träd- och buskbårder utmed vattendrag leder till kraftiga temperaturfluktuationer, alltför höga maxtemperaturer och ökad risk för igenväxning.
- Intensivt jordbruk leder till ökad eutrofiering, vilket i sin tur kan leda till igenväxning och förändrade bottenförhållanden.
- Vattenuttag för bevattning kan i små och medelstora vattendrag leda till låga flöden och alltför höga vattentemperaturer för att laxen ska trivas.
- Sjukdomar (t.ex. M74) och parasiter.
- Försurning leder till minskad kläckbarhet och sämre överlevnad.
- Utsläpp och försiktig hantering av bekämpningsmedel.
- Okontrollerat fiske, särskilt på lekvandrande lax.
- Förändrad vattenkemi och/eller försämringar av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och miljögifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen. Vattenreglering kan orsaka torrläggning. Vandringshinder försämrar laxens möjlighet att sprida sig i vattendraget.
- Förändringar i eller avsaknad av lek- och uppväxtmiljöer och ståndplatser för lekfisk.
- Avsaknad av skyddszoner med en fri naturlig utveckling.
- Minskning av tillgång på föda.
- Avverkning av träd- och buskridåer längs vattendraget leder till kraftiga temperaturfluktuationer, allt för höga maxtemperaturer och ökad risk för igenväxning.

- Intensivt jordbruk leder till ökad eutrofiering vilket i sin tur kan leda till igenväxning och förändrade bottenförhållanden.
- Minskning av den vattendragsspecifika populationen.
- Genetisk utarmning.
- Sjukdomar och parasiter.
- Utsläpp och oförsiktig hantering av bekämpningsmedel.
- Okontrollerat fiske, särskilt lekvandrande lax.

Barbastell (1308):

- Borttagning av lämpliga boplatser.
- Avverkning av hålträd som kan nyttjas som dagtillhåll i omgivningarna utgör ett reellt hot mot arten.
- Förlust av habitat i närområdet, t.ex. ekhagar, glesa ädellövskogar, småvatten etc, som används vid födosök.
- Renovering av byggnader som exempelvis jordkällare eller lador med förekomst av barbastell som medför en förstörelse av övervintringsplatser eller platser för dygnsvila under sommaren.
- Störning från människor och maskiner m.m. vid övervintringsplatser eller platser för dygnsvila under sommaren.
- Uttag av vatten eller andra hydrologiska förändringar som kan ändra fuktighetsförhållandena.

Utter (1355):

- Förändrad vattenkemi och/eller försämringar av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och miljögifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Höga halter av PCB har tidigare orsakat drastiska nedgångar av utterbeståndet i Sverige. Situationen på miljögiftsidan har dock förbättrats och under senare årtionden har detta bl.a. medfört ett generellt sett ökande bestånd och en spridning till nya områden. ”Nya” miljögifter såsom PFOS (finns i Goretex-material) och PBDE (finns i flamskyddsmedel i datorer och TV-apparater) har uppmätts i utter och kan ge cystor på hanarnas sädesledare redan under fosterstadiet (>70 % av hanar som trafikdödats).
- Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen. Vattenreglering kan påverka uttern negativt, främst genom att fiskfaunan förändras när grunda, strömmande sträckor däms upp och omvandlas till djupa, lugnflytande sträckor och därigenom begränsar tillgången på primära bytesdjur. Vandringshinder försämrar utterns och de primära bytesdjurens möjlighet att sprida sig i vattendraget.
- Årligen skördar biltrafiken ett relativt stort antal uttrar. För utterpopulationen som helhet är sannolikt inte trafiken ett av de allvarligaste hoten, men lokalt (framför allt i delar av södra Sverige) kan trafiken vara en begränsande faktor.
- Avsaknad av faunapassager vid vägar, vilket hindrar uttern att passera vägarna på ett säkert sätt och därmed ökar risken för trafikdödade uttrar.
- Utfiskning av fisk som utgör viktiga bytesdjur för utter.

- Vid oregelbundna störningar (t.ex. vid intensiv kanotpaddling under vissa perioder) kan uttern visa tecken på att bli störd. Detta trots att uttern har visat sig vara relativt okänslig för störningar som är konstanta eller regelbundna och som inte riktas mot vattenmiljön, t.ex. bakgrundsbuller från en tätort eller jordbruksmaskiner.
- Förekomst av signalkräftor och för livsmiljötypen främmande fiskar som kan skada känsliga organismer i vattendragen. Detta är ett indirekt hot mot uttern eftersom det riskerar att rubba ekosystemet i utterns livsmiljö.

*Sandnejlika (*1954):

- Utebliven eller svag beteshävd vilket leder till ett mera slutet vegetationstäcke, förnaansamling och uppbyggnad av ett humusskikt.
- En fortsatt minskning av arealen sandstäpp.
- Konkurrens från mer konkurrenskraftiga arter.
- På lång sikt utgör det begränsade antalet lokaler och dåliga spridningsförmåga att artens långsiktiga överlevnad i landet inte är säkrad.
- Det pågår en kontinuerlig urlakning av kalk ur markens ytlager. Denna urlakning är ett stort problem idag. Eftersom sandstäpp inte hävdas som tidigare så minskar möjligheten till att kalkrik jord når ytan som en följd av betestramp och eventuell efterföljande erosion i sluttningar.
- Kvävenedfall är ett stort problem eftersom det accelererar igenväxningen.

Skydd och bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27–29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

REMISS

På grund av att fornlämningar finns i området måste alla åtgärder som skulle kunna ha en inverkan på dessa först samrådas med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne. Det är också kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne som avgör om en åtgärd bedöms påverka eller inte påverka en fornlämning. Exempel är åtgärder så som slyuppdragning eller markberedning.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning eventuellt fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Länsstyrelsen kan även skriva skötselavtal med markägaren.

Markägare kan få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att uppföra byggnationer inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och reglering

Natura 2000-området omfattas av tre olika naturreservat: Björkerödsbäcken (bildat 2011), Linderödsåsens nordsluttning (bildat 2014) och Vramsåns mynning (bildat 2012). Linderödsåsens nordsluttning omfattar cirka 7,5 km av Natura 2000-områdets 30 km medan Vramsåns mynning omfattar den sista kilometern innan Vramsån mynnar i Helge å. Naturreservatet Björkerödsbäcken omfattar cirka 1,5 km av biflödet med samma namn. Sammanlagt ingår 50,6 hektar av Natura 2000-områdets 242,2 hektar i olika naturreservat.

Enligt föreskrifterna i naturreservaten är det bl.a. förbjudet att bedriva täkt eller annan verksamhet som kan påverka områdets topografi och landskapets karaktär såsom att spränga, borra, dika, schakta eller markbereda samt att uppföra byggnader eller dra ledningar. I Linderödsåsens nordsluttning och i Björkerödsbäcken är det förbjudet att avverka träd och föra bort död ved. I Björkerödsbäcken är det därtill förbjudet att rensa i vattendraget eller att vidta åtgärder som grumlar eller förorenar vattendraget.

Utöver ovan nämnda naturreservat ingår några hundra meter av Vramsåns sträcka i Natura 2000-området Lyngsjön SE0420235 som ingår i naturreservatet med samma namn (bildat 2020). Delar av biflödet Klintabäcken ingår i ett separat Natura 2000-område med samma namn som också är skyddat som naturreservat (bildat 2010).

Hela Vramsån ligger inom strandskyddat område och delar av sträckan har även utökat

REMISS

strandskydd på 300 meter. Området är också riksintresse för naturvården (N61). Ingen av de livsmiljötyper som är hävdberoende har idag miljöersättning.

Länsstyrelsen anser att de nödvändiga bevarandeåtgärderna inte är reglerade. Objektet ligger som ett DOS-objekt (Digitalt områdesskydd) och området kommer att utredas vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal. Vramsån är även ett skyddat område som omfattas av punkt 1 i vattendirektivets (2000/60/EG) bilaga IV.

Natura 2000-arter

Barbastell är fridlyst enligt 4a, 5 § artskyddsförordningen. Enligt artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa arten. Det är ej heller tillåtet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden. Förbudet gäller alla levnadsstadier.

Bred paljettdykare är fridlyst enligt 4a, 5 § artskyddsförordningen. Enligt artskyddsförordningen är det inte tillåtet att avsiktligt fånga, döda eller störa arten, särskilt under djurens parnings-, uppfödnings-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är ej heller tillåtet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. Det är dock tillåtet att samla in enstaka exemplar av arten för dokumentation och rapportering.

Flodpärlmussla är fredad enligt 2 kap. 5 § förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, vilket innebär att arten inte får fiskas (som även innebär att musslan inte får tas upp eller flyttas). Flodpärlmussla omfattas därtill av 5 § artskyddsförordningen eftersom den markeras med F i bilaga 1. För arten finns ett fastställt åtgärdsprogram som beskriver särskilda, riktade insatser.

Tjockskalig målarmussla är fridlyst enligt 4 a, 5 § artskyddsförordningen (2007:845), vilket innebär förbud mot att avsiktligt fånga, döda eller störa djuret, att avsiktligt förstöra eller samla in äggen i naturen samt att skada eller förstöra dess fortplantningsområden eller viloplatser (förbudet gäller djurets alla levnadsstadier). Arten är fredad enligt 2 kap. 5 § förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, vilket innebär att den inte får fiskas (som även innebär att musslan inte får tas upp eller flyttas). För tjockskalig målarmussla finns ett fastställt åtgärdsprogram som beskriver särskilda, riktade insatser.

Lax omfattas inte av artskyddsförordningen. Däremot finns nationella bestämmelser för fisket av lax, t.ex. fredningsområden, fredningstider, minimimått och tillåtna redskap som beslutas av Havs- och vattenmyndigheten. Dessa regler återfinns i Fiskelagen (1993:787), Fiskeförordningen (1993:1097) samt i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena och (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegat och Östersjön. Lokalt kan det därutöver finnas fiskevårdsområden med regler som skärper de nationella reglerna.

Regler av betydelse för laxen i Vramsån är bl.a. fredningstid (förbud mot att i vattendraget fiska lax fr.o.m. den 1 oktober t.o.m. den 31 december), minimimått utanför fredningstiden

(förbud mot att i vattendraget fånga lax mindre än 50 cm, från nosspetsen till stjärtfenans yttersta spets), samt områdesskydd utanför Helgeåns södra mynning (med förbud mot allt fiske, med undantag för ålfisken som utövas med stöd av enskild fiskerätt, samt fiske med handredskap som inte kräver båt fr.o.m. den 1 maj t.o.m. den 14 september). Utöver dessa tillkommer flertalet regler kring fiske i havet. Avslutningsvis omfattas Vramsåns nedre del av fiskevårdsområde (Vramsåns fiskevårdsområde), liksom Helgeåns huvudfåra nedströms Torsebro (Nedre Helgeåns fiskevårdsområde).

Sandnejlika är fridlyst enligt 7 § artskyddsförordningen. Enligt artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna eller förstöra växter i deras naturliga utbredningsområde i naturen. Förbudet gäller alla stadier i växternas biologiska cykel.

Utter är fridlyst enligt 4a, 5 § artskyddsförordningen. Enligt artskyddsförordningen är det inte tillåtet att avsiktligt fånga, döda eller störa arten, särskilt under djurens parnings-, uppfödnings-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är ej heller tillåtet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. För arten finns det ett avslutat åtgärdsprogram som beskriver särskilda, riktade insatser.

Prioriterade bevarandeåtgärder

De prioriterade bevarandevärdena i Vramsåns limniska miljöer är att återskapa naturlig eller naturlik hydrologisk regim i Vramsån, att återskapa konnektivitet i uppströms- och nedströms riktning i Vramsån, samt angränsande delar av vattensystemet som bedömts vara relevanta utifrån områdets bevarandevärden, genom att åtgärda befintliga artificiella vandringshinder. Vidare är det prioriterat att återskapa gynnsam vattenkvalitet i Vramsån och lämpliga livsmiljöer för flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla och deras värdfisk samt för utter och lax i de delar av Vramsån som har påverkats fysiskt genom exempelvis rätning, rensning eller indämning. Det är därutöver önskvärt att återskapa eller restaurera lämpliga kantzoner utmed delar av Vramsån där kantzoner helt saknas eller är för smala, i synnerhet utmed vattendragssträckor med flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla.

De prioriterade bevarandevärdena i Vramsåns terrestra miljöer är främst kopplade till ädellövskogarna samt sandstäppen (6120). Prioriterade bevarandeåtgärder i gräsmarkerna är en hävd som förhindrar igenväxning med sly och ohävdsarter. Särskilt i sandstäppen finns ett akut behov av markomrörning för att skapa nya sandblottor. De prioriterade bevarandeåtgärderna i de skogliga livsmiljötyperna är bevarande av gamla träd och död ved.

Restaureringsåtgärder

- Återställa vattensystemets vattenhållande förmåga genom att, där möjligt, återväta utdikade våtmarker och höja sänkta sjöar uppströms Natura 2000-området. Givet att rimliga skyddsåtgärder vidtas, bör sådana åtgärder tillåtas trots risk för tillfällig

störning i nedströms belägna vattenområden, t.ex. i form av ökad vattenfärg eller grumling.

- Återskapa vattendragens kontakt med omgivande svämplan inom och uppströms området genom att återställa vattendragets naturliga basnivåer. För att säkerställa svämplanens funktioner kan markanvändningen, och strukturerna på svämplanen, behöva anpassas.
- Återskapa fria vandringsvägar för alla vattenlevande och vattenanknutna arter vid artificiella vandringshinder inom området. Det kan åstadkommas genom utrivning av vandringshinder eller genom att installera anordningar för både uppströms- och nedströmspassage (enligt bästa möjliga teknik) vid vandringshinder. Vid utrivningar kan emellertid hänsyn behöva tas till befintliga natur- och kulturmiljövärden.
- Återskapa naturlig eller naturlik morfologi för vattendrag inom området genom att dels återföra bortrensade fraktioner block, sten och grus till vattendragsfåran (och därmed återskapa bestämmande sektioner), dels återställa en naturlig planform för rätade vattendragssträckor, dels sänka av obsoleta dämmen (där det är möjligt ur ett kulturmiljöperspektiv) för att återställa överdämda vattenmiljöer. Död ved är en annan naturlig struktur som bidrar med viktiga funktioner, och kan behöva tillföras till strukturfattiga vattendragssträckor.
- Återskapa funktionella kantzoner utmed delar av vattendraget inom området där kantzoner saknas eller är för smala, och där rådande markanvändning och skötsel medger det. Funktionella kantzoner, med träd och buskar, skapar beskuggning av vattendragen, vilket minskar temperatursvängningar och motverkar igenväxning i vattendragen. Utmed vattendragssträckor som hyser jättemöja krävs dock särskild hänsyn för att bevara goda ljusförhållanden.
- Återskapa gynnsam vattenkvalitet för vattendraget genom att, inom och uppströms området, upprätta funktionella kantzoner mellan åkermark och vattendraget, samt genom att skapa funktionella svämplan som näringsfällor på lämpliga platser.
- Åtgärder som skapar mer variation i likåldriga skogsbestånd genom bl.a. luckhuggning och veteraniseringsåtgärder. Barbastell och andra fladdermusarter gynnas av åtgärder som skapar en luckighet med utvecklade brynmiljöer samt påskyndar utvecklingen av hålträd.
- Uppsättning av fladdermusholkar i områden med brist på lämpliga hålträd.
- Genomför mer ingående inventeringar av utter, barbastell, flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla i syfte att undersöka arternas utbredning och om populationerna är livskraftiga.
- Utreda och vid behov förstärka icke-livskraftiga populationer av flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla inom Natura 2000-området, exempelvis genom att infestera lokal värdfisk med glochidier från lämpliga delar av vattensystemet (s.k. älvegna populationer).
- Röjning av befintlig igenväxningsvegetation i gräsmarkerna, i synnerhet på ytorna med sandstäpp.
- Återupptagen hävd i form av bete, slåtter eller vid behov bränning i ytor med sandstäpp samt kompletterande markstörningarna som skapar sandblottor med kalkrik sand.

REMISS

Löpande skötsel

- Bevarande av gamla träd och död ved.
- Röjning av gran.
- Frihuggning av vidkroniga ekar eller andra hävdpräglade träd som tidigare stått öppet.
- Gynnande av blommande buskar av t.ex. slån, fläder och hagtorn i den trädklädda betesmarken vilka utgör födoresurs för många pollinerande insekter.
- Årlig slåtter i fuktängarna.
- Röjningar av träd och buskar för att hindra igenväxning av gräsmarkerna. Krontäckningen av träd och buskar bör inte överskrida 1%. Vid behov slyröjning.
- Vissa av kantzonerna mellan äng och skog ska hållas öppnare och luckigare genom röjning för att minska skuggeffekten.
- Skapande av nya sandblottor i sandstäppen samt återkommande markstörningar.
- Rensning av skräp i vattendraget med jämna mellanrum eller vid behov.

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för skyddade områden. Mätbara mål följs upp för att undersöka om området förvaltas med de åtgärder som behövs för att utpekade arter och livsmiljötyper ska nå gynnsamt tillstånd.

REMISS

Referenser

Almlöf, K. (2008). *Biotopkartering av Vramsån 2008 - Naturvärden och behov av restaureringsåtgärder i ett biflöde till Helge å*. Rapport 2008:52, Länsstyrelsen Skåne.

ArtDatabanken (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Artdatabankens Artfaktablad (1992–2001) för de rödlistade arterna inom området.

Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.

Ekologgruppen (2003). *Bottenfaunaundersökning av Vramsån 2002*. Projekt Vramsån i Kristianstads vattenrike.

Ekologgruppen (2007). *Uppföljning av settlingbottnar för flodpärlmusslan i Vramsån*. Rapport: Vattenriket i fokus 2007:04.

Ericsson, E. & Marktorp, J. (2015). *Vramsån – Vattenkraftverk och dammbyggnader*. Rapport 2015:7, Länsstyrelsen Skåne.

Gerell, R. & K. (2018). *Områdesvis inventering av fladdermöss 2018. Naturreservatet och Natura 2000-området Råbockarp, Kristianstads kommun*. Naturcentrum AB.

Hajisafarali, M. (2024). *Effect of catchment characteristics on dietary resource use and condition of Freshwater pearl mussel (Margaritifera margaritifera)*. PhD thesis 2024, University of Jyväskylä.

Havs- och vattenmyndigheten (2006). *Åtgärdsprogram för bevarande av tjockskalig målarmussla*. Rapport 5658.

Havs- och vattenmyndigheten (2017). *Sötvattenanknutna Natura 2000-värdens känslighet för hydromorfologisk påverkan i vattendrag – Underlag för bedömningar i arbetet med miljökvalitetsbeskrivningar, ansökningar om Natura 2000-tillstånd och miljöanpassning av vattenkraften*. Rapport 2017:15

Havs- och vattenmyndigheten (2020). *Åtgärdsprogram för flodpärlmussla*. Rapport 2020:19.

Havs- och vattenmyndigheten (2022). *Åtgärdsprogram för flodnejonöga*. Rapport 2022:19.

ICES (2024). *Salmon (Salmo salar) in Subdivisions 22–31 (Main Basin and Gulf of Bothnia) and Subdivision 32 (Gulf of Finland)*. ICES Stock Annexes. 71 pp.

Länsstyrelsen Skåne (2008). *Biotopkartering av Vramsån 2008. Naturvärden och behov av restaureringsåtgärder i ett biflöde till Helge å*. Rapport.

Länsstyrelsen Skåne (2011). *Skötselplan för naturreservatet Björkerödsbäcken i Kristianstad kommun*.

Länsstyrelsen Skåne (2012). *Skötselplan för naturreservatet Vramsåns mynning i Kristianstad kommun*.

Länsstyrelsen Skåne (2014). *Skötselplan för naturreservatet Råbockarp i Kristianstad kommun*.

Länsstyrelsen i Skåne (2022). *Naturvärdesöversikt för Skåne*. Digital karttjänst.

Löfroth M. (ed.) (1997). *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.

Naturcentrum (2015). Planeringsunderlag för biflöden till Vramsån.

Naturvårdsverket (2006). Åtgärdsprogram för bevarande av tjockskalig målarmussla (Unio crassus). Rapport 5658.

Naturvårdsverket (2006). *Åtgärdsprogram för bevarande av utter*. Rapport 5614.

REMISS

Naturvårdsverket (2011). Barbastell – *Barbastella barbastellus*. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10.

Naturvårdsverket (2011). Bred paljettdykare – *Graphoderus bilineatus*. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10.

Naturvårdsverket (2011). Flodpärlmussla – *Margaritifera margaritifera*. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10.

Naturvårdsverket (2011). Lax (i sötvatten) – *Salmo salar*. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-08029-14.

Naturvårdsverket (2011). Sandnejlika – *Dianthus arenarius*. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10.

Naturvårdsverket (2011). Tjockskalig målarmussla – *Unio crassus*. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10.

Naturvårdsverket (2011). Utter – *Lutra lutra*. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. NV-01162-10.

Naturvårdsverket (2011–2012). Natura 2000 - Naturtypsvisa vägledningar.

Naturvårdsverket (2012). Lövsumpskog – Lövsumpskogar av fennoskandisk typ. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. NV-04493-11.

Naturvårdsverket (2015). *Åtgärdsprogram för barbastell*. Rapport 6532.

Naturvårdsverket (2017). *Åtgärdsprogram för sandstäpp*. Rapport 6676.

SGU:s vägledning: http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/

Skogsstyrelsen (2000). *Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen.

Skogsvårdsstyrelsen (1995-11-08). Nyckelbiotopsinventeringen.

Sveriges geologiska undersökning. (2016). Bilaga. Vägledningsmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.

Vatteninformationssystem i Sverige (2022). Vramsån: Ryabäcken-Källa (MS_CD: WA97181066). https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA97181066

Vatteninformationssystem i Sverige (2022). Vramsån: Helge å-Ryabäcken (MS_CD: WA97339203.). https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA97339203

VISS (VattenInformationsSystem Sverige): https://viss.lansstyrelsen.se/

REMISS

Bilagor

1. Karta med livsmiljötyper enligt Natura 2000
2. Livsmiljötypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar
4. Rödlistade och hotade arter
5. Bevarandemål med fördjupade beskrivningar
6. Kompletterande kartor

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne
Ursprunglig bevarandeplan: 2005-12-16
Förenklad revidering: 2011-09-01
Reviderad: 2018-05-30
Senast reviderad: 2026-xx-xx av Sanna Persson, Kim Berndt och Alexander Regnér

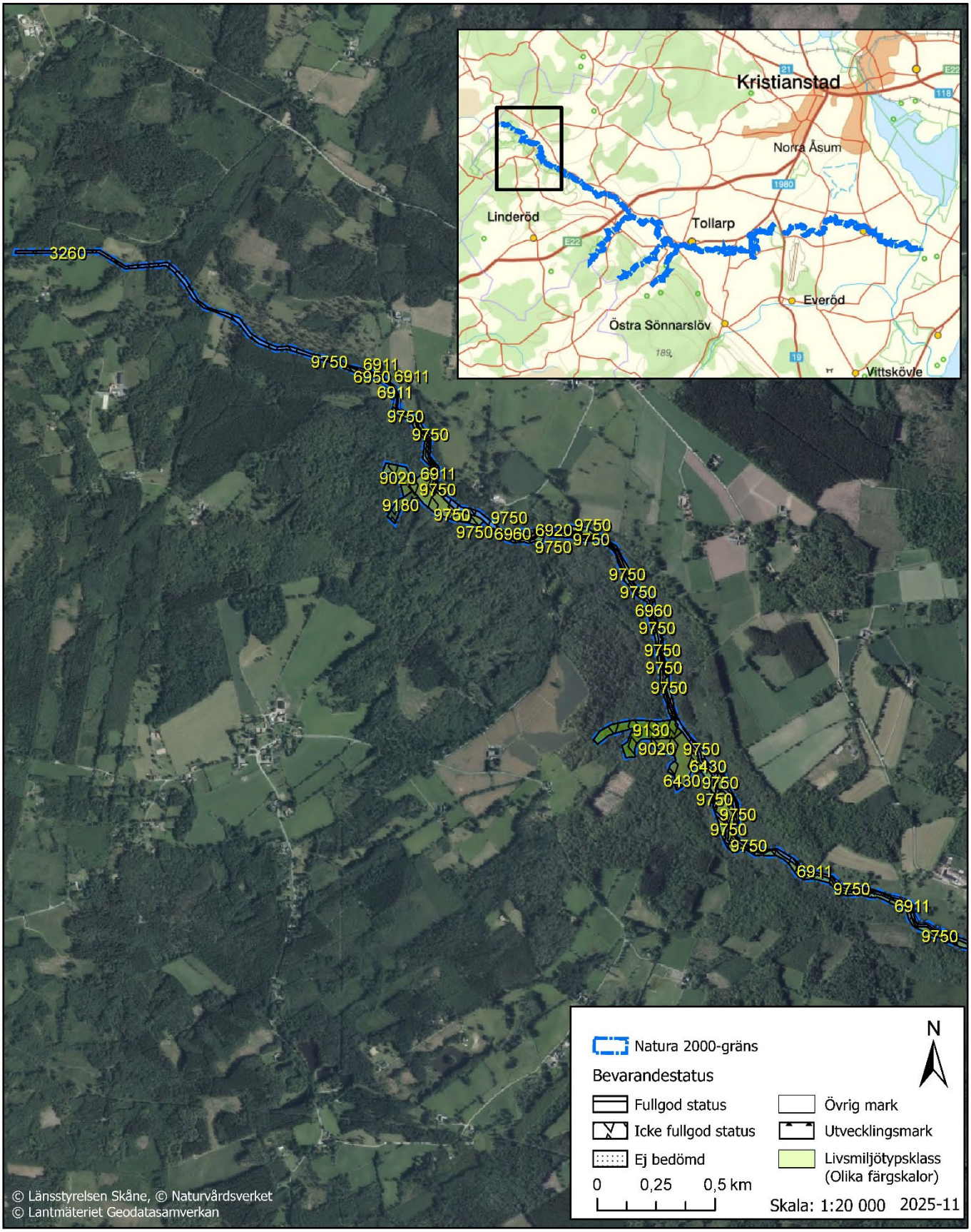
REMISS

Bilaga 1, Karta med livsmiljötyper enligt Natura 2000

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

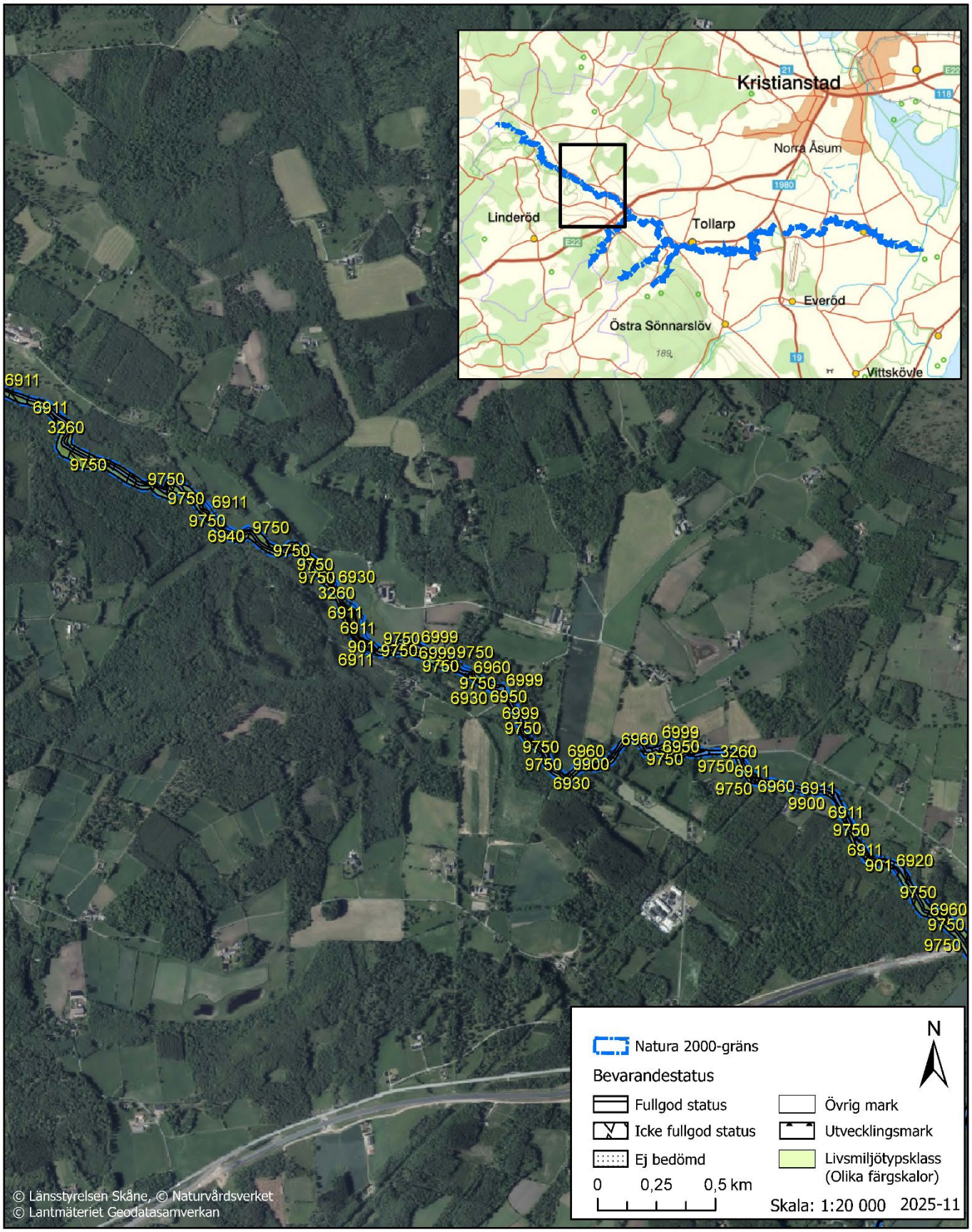
Karta 1 av 9

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

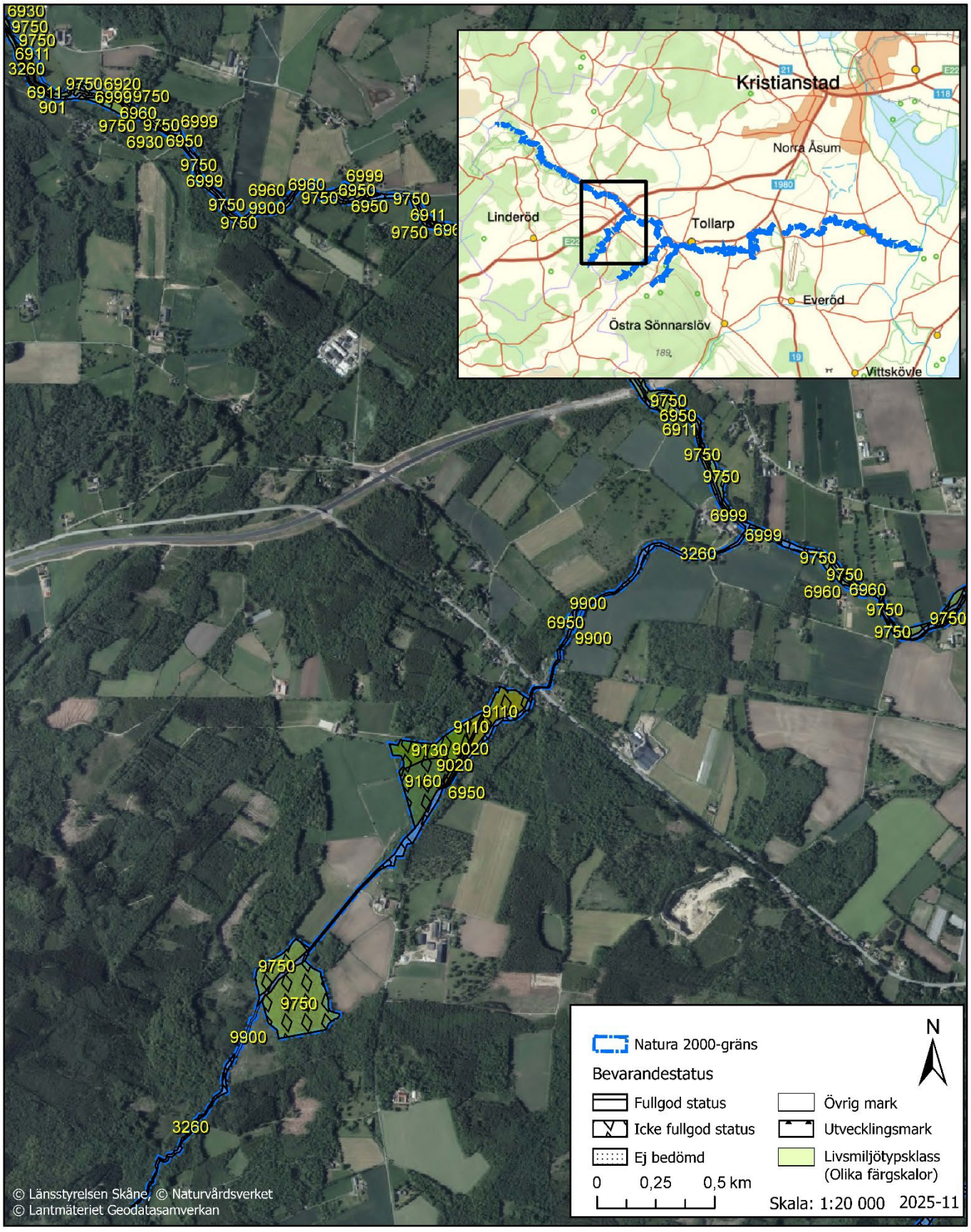
Karta 2 av 9

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

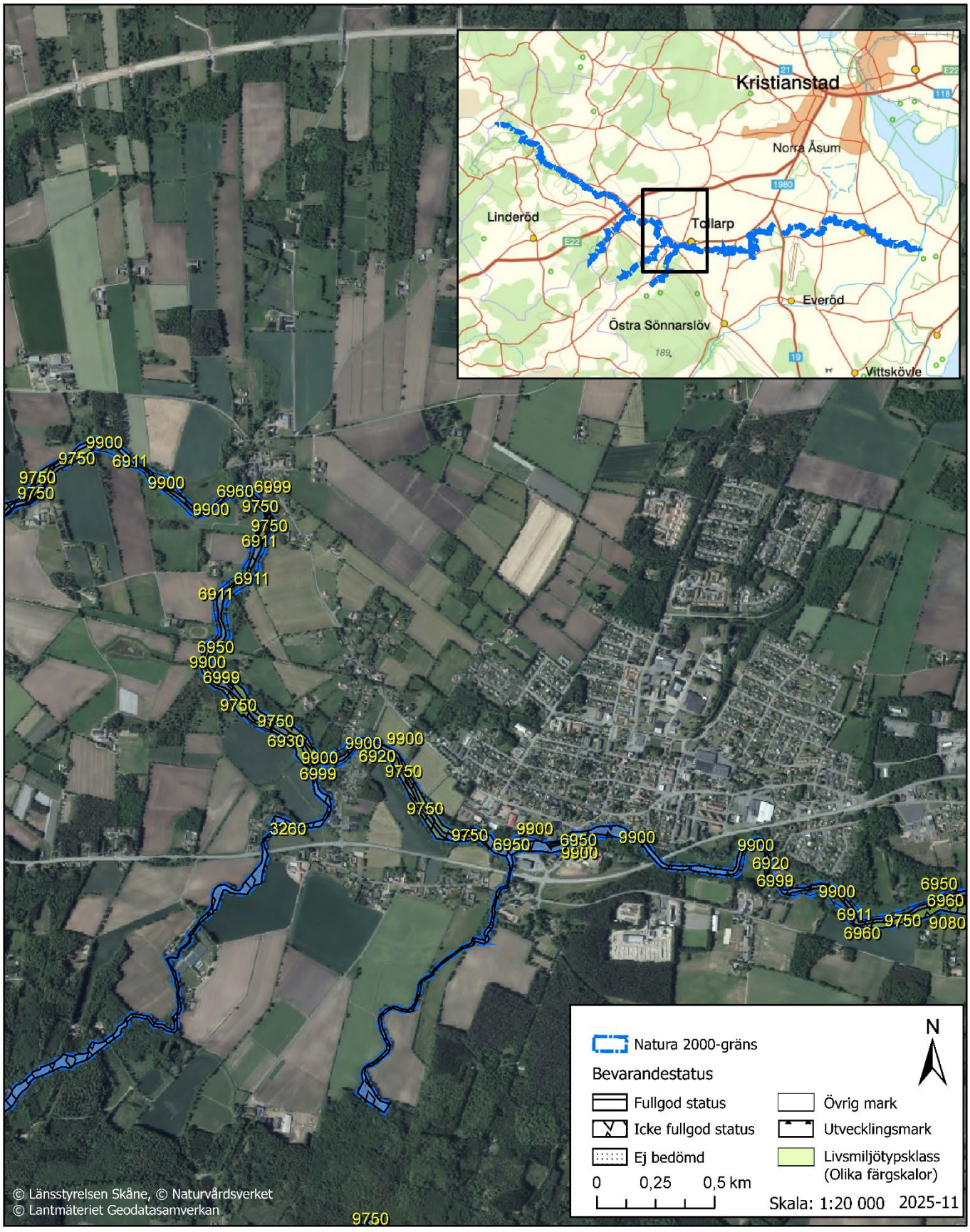
Karta 3 av 9

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

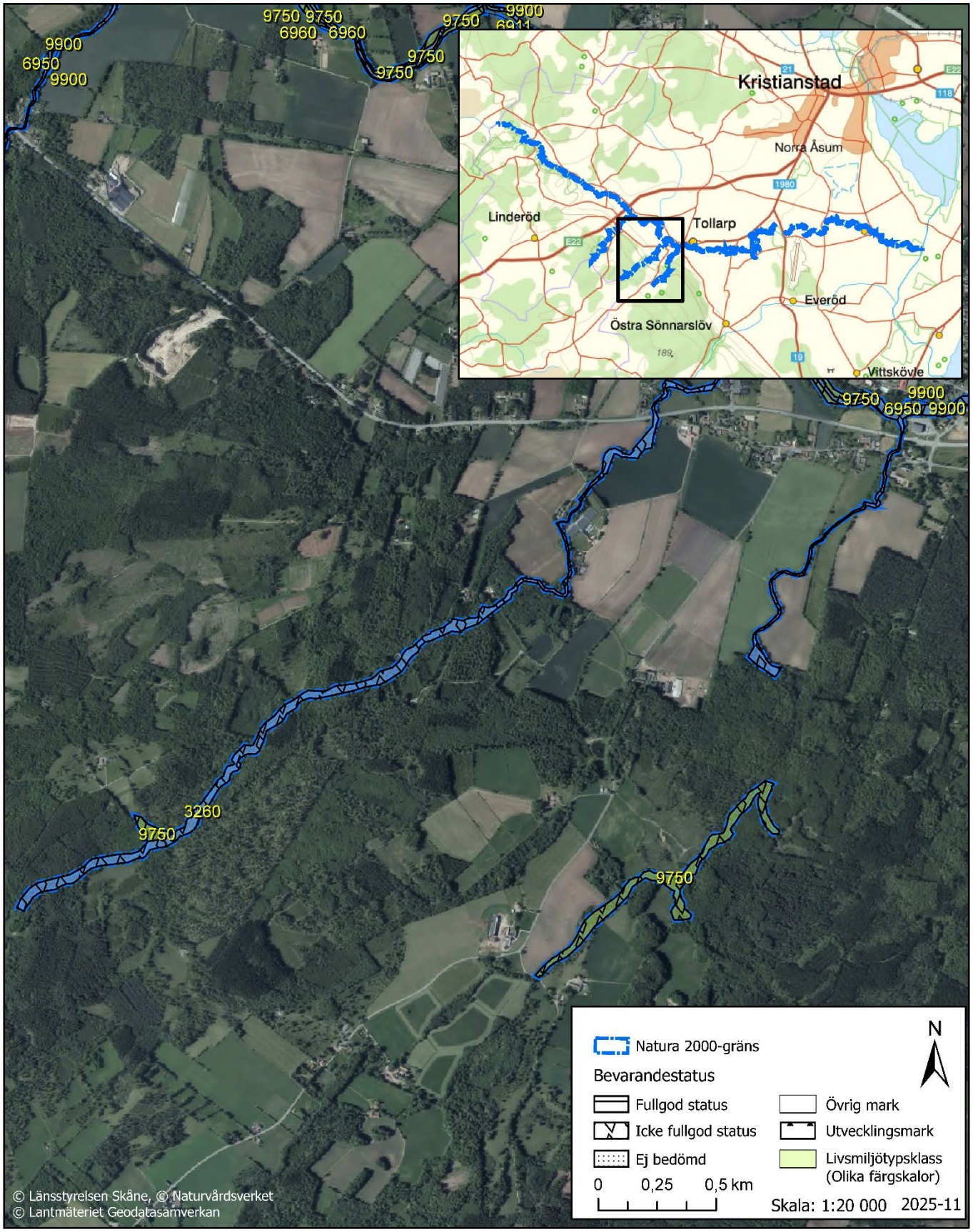
Karta 4 av 9

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

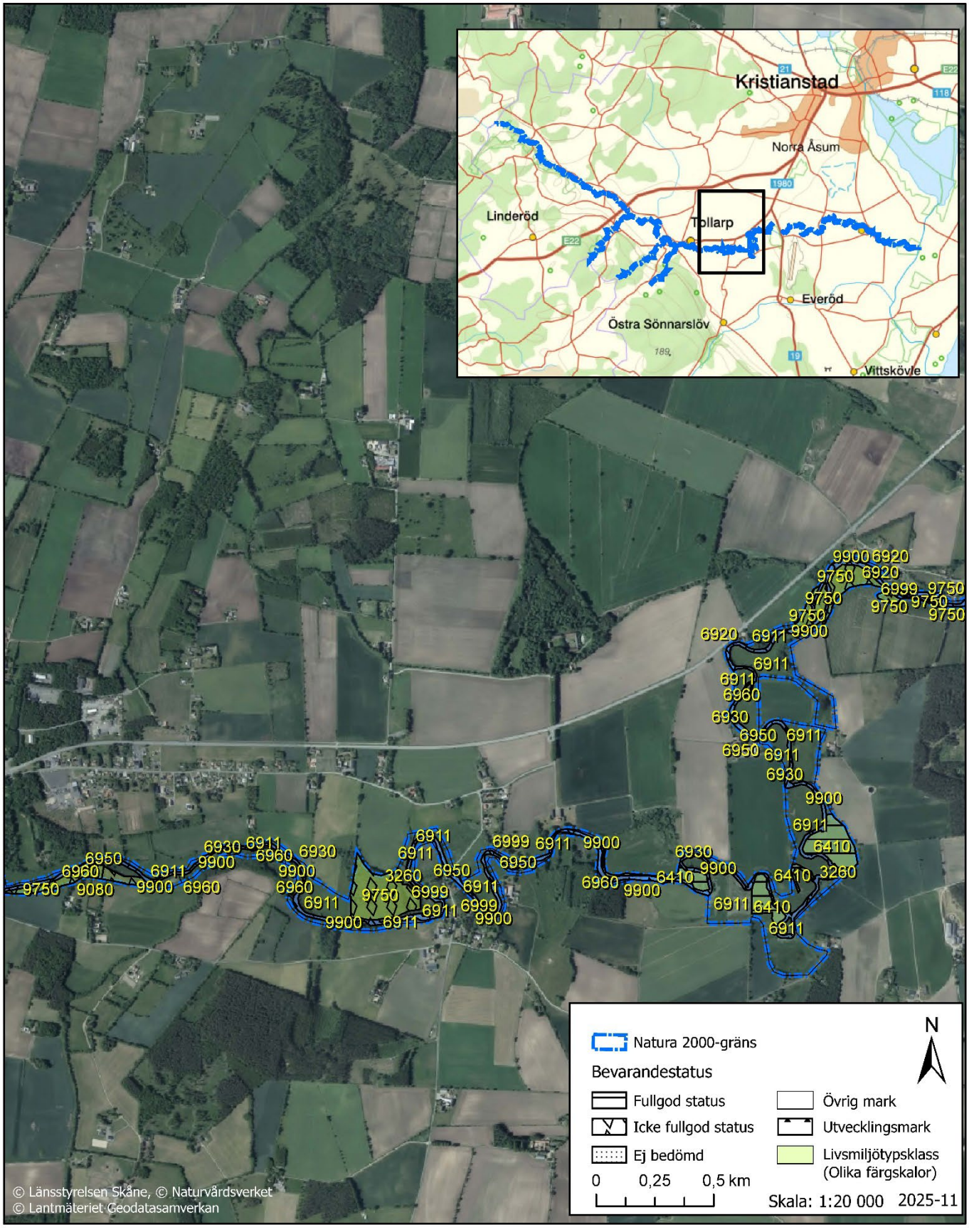
Karta 5 av 9

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

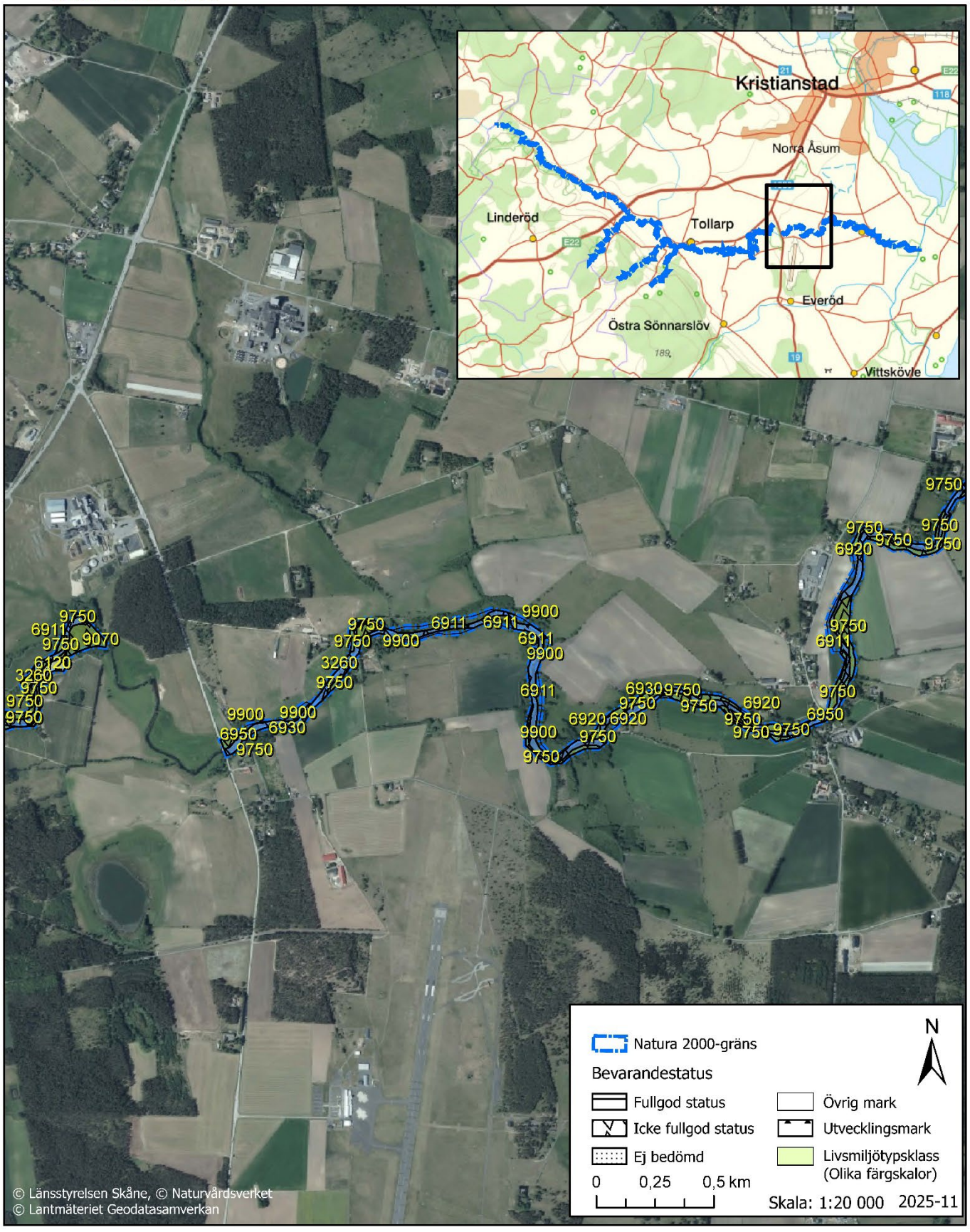
Karta 6 av 9

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

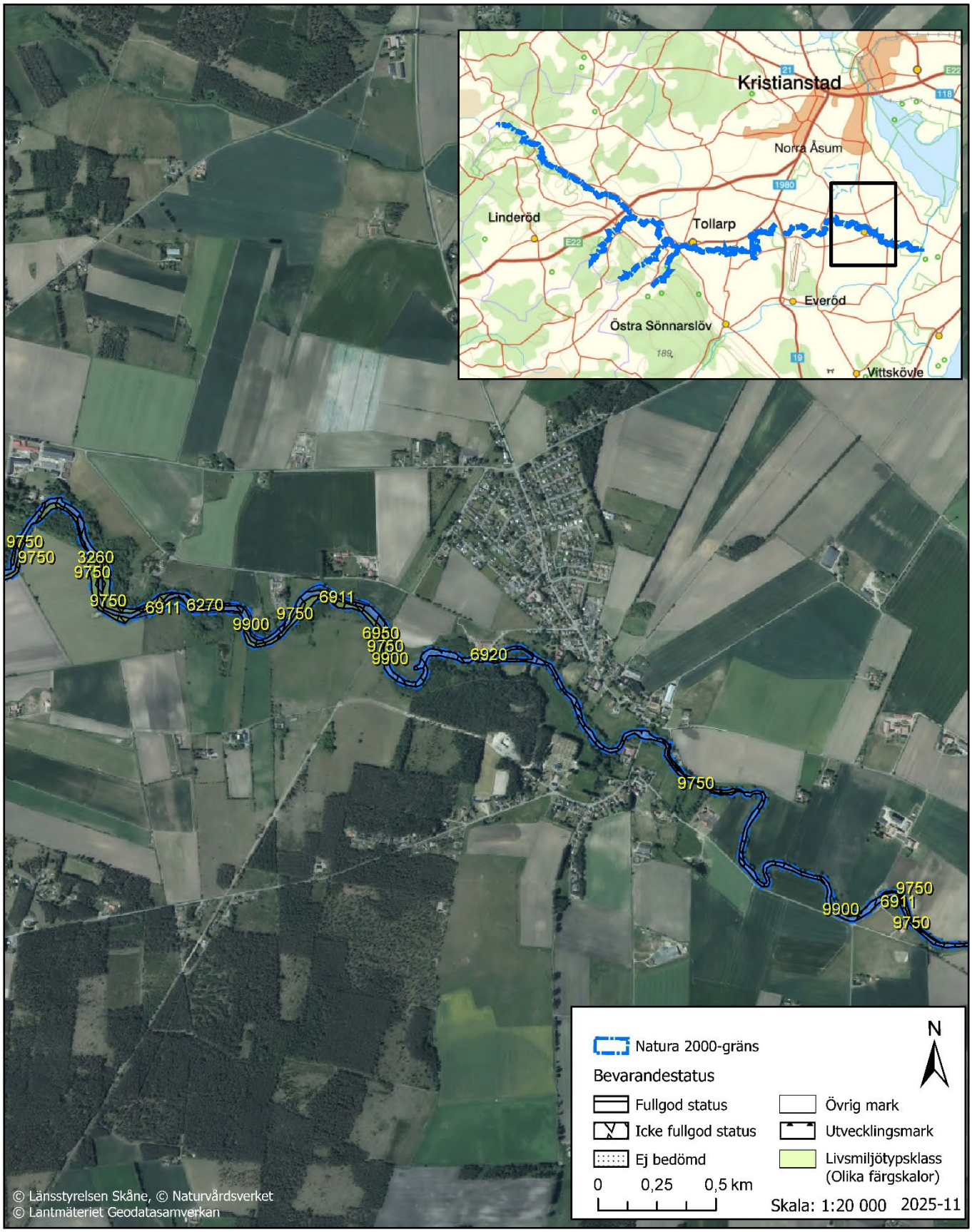
Karta 7 av 9

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

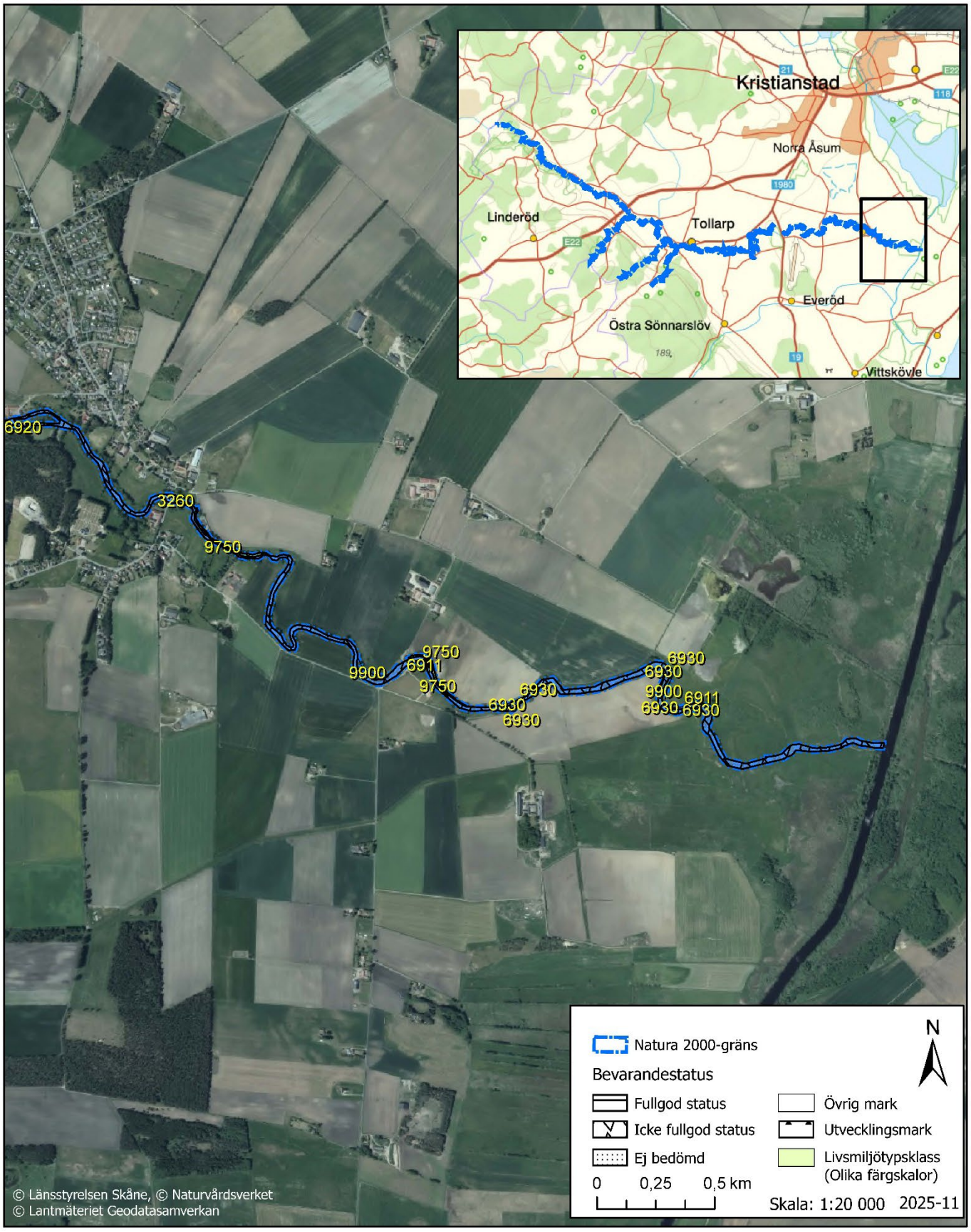
Karta 8 av 9

Natura 2000-området Vramsån SE0420310 med livsmiljötyper

Förteckning över livsmiljötyper återfinns i bilaga 2

Karta 9 av 9

Bilaga 2, Livsmiljötypskoder för kartan

Natura 2000-livsmiljötyper

3260 – Mindre vattendrag
6120 – Sandstäpp
6270 – Silikatgräsmarker
6410 – Fuktängar
9020 – Nordlig ädellövskog
9070 – Trädklädd betesmark
9080 – Lövsumpskog
9130 – Näringsrik bokskog
9160 – Näringsrik ekskog
9180 – Ädellövskog i branter
9750 – Svämlövskog

Icke-livsmiljötyper

901 – Tallskog (>70% tall)
3000 – Vatten
6000 – Gräsmarker, substratdominerade gräsmarker och alluviala gräsmarker nedanför barrskogsgränsen
6911 – Öppen kultiverad betesmark
6920 – Bebyggd mark
6930 – Åker
6940 – Kraftledningsgata >15m bredd
6950 – Väg + vägkantsvegetation >15 m bredd
6960 – Övrig öppen ickenatura-naturtyp (inklusive 6940/6950/6970(6980)
6999 – Exploaterad mark, ickenatura-naturtyp
9900 – Ickenatura-skog
9907 – Ädellövskog (>70% löv och >50% ädellöv)
9908 – Triviallövskog med ädellövinslag (>70% löv och 20–50% ädellöv)

REMISS

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag**. Med ”gamla träd” avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett träds ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m^3/ha
Måttligt	5 – 15 m^3/ha
Rikligt	15 – 40 m^3/ha
Mycket rikligt	> 40 m^3/ha

Bedömning av den totala mängden gamla träd och totala mängden grova träd.

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

REMISS

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-området

Rödlistade arter enligt Artdatabankens rödlista 2020 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som anses livskraftiga placeras i LC (Least Concern; livskraftig). F= fridlyst art, ÅGP= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organismgrupp	**Artnamn**	**Vetenskapligt namn**	**Hotkategori/ Annan fakta**
Kärlväxter	Ask	*Fraxinus excelsior*	EN
Kärlväxter	Backsippa	*Pulsatilla vulgaris*	F
Kärlväxter	Blåsippa	*Hepatica nobilis*	F
Kärlväxter	Dvärgjohannesört	*Hypericum humifusum*	EN, F
Kärlväxter	Etternässla	*Urtica urens*	NT
Kärlväxter	Flentimotej	*Phleum phleoides*	NT
Kärlväxter	Flockarun	*Centaurium erythraea var. erythraea*	NT, F
Kärlväxter	Fläcknycklar	*Dactylorhiza maculata*	F
Kärlväxter	Grådådra	*Alyssum alyssoides*	NT
Kärlväxter	Grönvit nattviol	*Platanthera chlorantha*	F
Kärlväxter	Gullviva	*Primula veris*	F
Kärlväxter	Hålrot	*Aristolochia clematitis*	EN
Kärlväxter	Jordtistel	*Cirsium acaule*	NT
Kärlväxter	Jättemöja	*Ranunculus fluitans*	VU, F
Kärlväxter	Klofibbla	*Crepis tectorum*	NT
Kärlväxter	Krusfrö	*Selinum carvifolia*	NT
Kärlväxter	Ljus solvända	*Helianthemum nummularium subsp. nummularium*	NT
Kärlväxter	Loppstarr	*Carex pulicaris*	NT
Kärlväxter	Luktvädd	*Scabiosa canescens*	VU
Kärlväxter	Månviol	*Lunaria rediviva*	NT
Kärlväxter	Mörk solvända	*Helianthemum nummularium subsp. obscurum*	VU
Kärlväxter	Naverlönn	*Acer campestre*	CR
Kärlväxter	Sandnejlika	*Dianthus arenarius*	VU, B2, F, ÅGP
Kärlväxter	Sankt Pers nycklar	*Orchis mascula*	F

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Kärlväxter	Skogsalm	*Ulmus glabra*	CR
Kärlväxter	Skogssvingel	*Drymochloa sylvatica*	NT
Kärlväxter	Småsnärjmåra	*Galium spurium subsp. vaillantii*	NT
Kärlväxter	Småvänderot	*Valeriana dioica*	VU
Kärlväxter	Solvända	*Helianthemum nummularium*	NT
Kärlväxter	Sommarfibbla	*Leontodon hispidus*	NT
Kärlväxter	Tofsäxing	*Koeleria glauca*	EN
Kärlväxter	Vanlig backsippa	*Pulsatilla vulgaris subsp. vulgaris*	VU
Kärlväxter	Vattenfräne	*Rorippa amphibia*	NT
Mossor	Forsmossa	*Cinclidotus fontinaloides*	NT
Mossor	Slät rutlungmossa	*Conocephalum conicum*	DD
Lavar	Blek kraterlav	*Gyalecta flotowii*	VU
Lavar	Bokkantlav	*Lecanora glabrata*	NT
Lavar	Bokvårtlav	*Pyrenula nitida*	NT
Lavar	Brun lundlav	*Bacidia polychroa*	VU
Lavar	Lunglav	*Lobaria pulmonaria*	NT
Lavar	Orangepudrad klotterlav	*Alyxoria ochrocheila*	NT
Lavar	Rosa lundlav	*Bacidia rosella*	VU
Lavar	Stiftklotterlav	*Opegrapha vermicellifera*	NT
Lavar	Ädellav	*Megalaria grossa*	EN
Svampar	Blå lökspindling	*Cortinarius caerulescens*	VU
Svampar	Bokspindling	*Cortinarius anserinus*	NT
Svampar	Bronssopp	*Butyriboletus appendiculatus*	NT
Svampar	Cinnoberspindling	*Cortinarius cinnabarinus*	NT
Svampar	Druvfingersvamp	*Ramaria botrytis*	NT
Svampar	Dystersopp	*Porphyrellus porphyrosporus*	NT
Svampar	Flockig puderskivling	*Cystolepiota adulterina*	VU
Svampar	Fläckfingersvamp	*Ramaria sanguinea*	VU
Svampar	*Hypoxylon petriniae*	*Hypoxylon petriniae*	NT
Svampar	Jättespindling	*Cortinarius praestans*	NT
Svampar	Kanelticka	Coltricia cinnamomea	VU
Svampar	Korallkremla	Russula emeticicolor	VU
Svampar	Koralltaggsvamp	Hericium coralloides	NT
Svampar	Kortfotskremla	Russula curtipes	NT

REMISS

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Svampar	Laxkremla	*Russula incarnata*	VU
Svampar	Lundticka	*Loweomyces wynneae*	VU
Svampar	Lundvaxskivling	*Hygrophorus nemoreus*	NT
Svampar	Långgömming	*Bombardia bombarda*	NT
Svampar	Lövfagerspindling	*Cortinarius calochrous*	NT
Svampar	Oxtungssvamp	*Fistulina hepatica*	NT
Svampar	Rödbrun bokvaxskivling	*Hygrophorus unicolor*	NT
Svampar	Scharlakansvaxskivling	*Hygrocybe punicea*	NT
Svampar	Silkesspindling	*Cortinarius turgidus*	VU
Svampar	Skarp rökriska	*Lactarius acris*	NT
Svampar	Skumticka	*Spongipellis spumeus*	NT
Svampar	Spinnfingersvamp	*Lentaria byssiseda*	NT
Svampar	Stor lilariska	*Lactarius violascens*	NT
Svampar	Stor sotdyna	*Camarops polysperma*	NT
Svampar	Sydlig sotticka	*Ischnoderma resinosum*	NT
Svampar	Tusengömming	*Cryptosphaeria eunomia*	NT
Blötdjur	Bukspolsnäcka	*Macrogastra ventricosa*	VU
Blötdjur	Flodpärlmussla	*Margaritifera margaritifera*	EN, B2, F, ÅGP
Blötdjur	Lamellsnäcka	*Spermodea lamellata*	NT
Blötdjur	Tandsnäcka	*Perforatella bidentata*	NT
Blötdjur	Tjockskalig målarmussla	*Unio crassus*	EN, B2, F, ÅGP
Iglar	Blodigel	*Hirudo medicinalis*	F
Insekter	*Anotylus nitidulus*	*Anotylus nitidulus*	NT
Insekter	*Atheta laticeps*	*Atheta laticeps*	NT
Insekter	Bred paljettdykare	*Graphoderus bilineatus*	B2, F
Insekter	Fläckstumpbagge	*Margarinotus purpurascens*	NT
Insekter	Långarmssäckbagge	*Labidostomis longimana*	NT
Insekter	Odontocerum albicorne	*Odontocerum albicorne*	NT
Insekter	Ribbsvampslända	*Sisyra dalii*	NT
Insekter	Violettkantad guldvinge	*Lycaena hippothoe*	NT
Insekter	Ängssyrejordloppa	*Mantura obtusata*	NT
Grod- och kräldjur	Mindre vattensalamander	*Lissotriton vulgaris*	F
Grod- och kräldjur	Vanlig groda	*Rana temporaria*	F
Grod- och kräldjur	Vanlig padda	*Bufo bufo*	F
Fiskar	Flodnejonöga	*Lampetra fluviatilis*	ÅGP
Fiskar	Lake	*Lota lota*	VU

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Fiskar	Lax	*Salmo salar*	B2, F
Fiskar	Ål	*Anguilla anguilla*	CR
Fåglar	Blå kärrhök	*Circus cyaneus*	NT
Fåglar	Brushane	*Calidris pugnax*	VU
Fåglar	Entita	*Poecile palustris*	NT
Fåglar	Fjällvråk	*Buteo lagopus*	NT
Fåglar	Gravand	*Tadorna tadorna*	NT
Fåglar	Grönfink	*Chloris chloris*	EN
Fåglar	Grönsångare	*Phylloscopus sibilatrix*	NT
Fåglar	Kricka	*Anas crecca*	VU
Fåglar	Kungsfiskare	*Alcedo atthis*	VU
Fåglar	Mindre hackspett	*Dryobates minor*	NT
Fåglar	Smådopping	*Tachybaptus ruficollis*	NT
Fåglar	Spillkråka	*Dryocopus martius*	NT
Fåglar	Svartvit flugsnappare	*Ficedula hypoleuca*	NT
Fåglar	Tofsvipa	*Vanellus vanellus*	VU
Fåglar	Tornseglare	*Apus apus*	EN
Fåglar	Årta	*Spatula querquedula*	EN
Däggdjur	Barbastell	*Barbastella barbastellus*	NT, B2, F, ÅGP
Däggdjur	Brunlångöra	*Plecotus auritus*	NT, F
Däggdjur	Dammfladdermus	*Myotis dasycneme*	NT, B2, F
Däggdjur	Dvärgpipistrell	*Pipistrellus pygmaeus*	F
Däggdjur	Fransfladdermus	*Myotis nattereri*	NT, F
Däggdjur	Gråskimlig fladdermus	*Vespertilio murinus*	F
Däggdjur	Mustaschfladdermus	*Myotis mystacinus*	F
Däggdjur	Nordfladdermus	*Eptesicus nilssonii*	NT, F
Däggdjur	Nymffladdermus	*Myotis alcathoe*	EN, F
Däggdjur	Större brunfladdermus	*Nyctalus noctula*	F
Däggdjur	Sydfladdermus	*Eptesicus serotinus*	NT, F
Däggdjur	Tajgafladdermus	*Myotis brandtii*	F
Däggdjur	Trollpipistrell	*Pipistrellus nathusii*	F
Däggdjur	Vattenfladdermus	*Myotis daubentonii*	F
Däggdjur	Utter	*Lutra lutra*	NT, B2, F

Bilaga 5, Fördjupad beskrivning av bevarandemålens målindikatorer

I denna bilaga presenteras målindikatorer med motiveringar för livsmiljötyper och arter med limniska anknytning där målindikatorn formulerats med koppling till vattenförvaltningen, inom Natura 2000-området Vramsån (SCI) SE0420310.

Mindre vattendrag (3260)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Arealen av mindre vattendrag (3260) ska vara minst 86,7 ha.	Ej aktuellt.	Ej aktuellt.
Vattenkvaliteten ska vara gynnsam för typiska och utpekade arter.	Se fördjupad beskrivning för flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla, bred paljettdykare, lax respektive utter.	Ej aktuellt.
Livsmiljötypen ska präglas av naturliga eller naturlika vattenståndsvariationer och flöden, vilket innebär att svämplan ska översvämmas regelbundet, och att processer med naturlig erosion och sedimentation i vattendraget och dess svämplan upprätthålls.	Naturliga eller naturlika flödes-/vattenståndsvariationer, med regelbundna översvämningar av svämplan, skapar variation av strand- och bottenmiljöer med förutsättning att hysa en rik biologisk mångfald. För lax, flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla krävs tillräcklig strömhastighet för syresättning av bottnar, och för att undvika igenslamning eller pålagring av dessa bottnar. För laxen krävs därutöver naturlig eller naturlik vattenföring för gynnsamma vandrings- och uppväxtförhållanden – vattenreglering kan försvåra vandring och spridning, och korttidsreglering kan påverka laxungar negativt. För utter kan vattenreglering påverka den lokala tillgången till de primära bytesdjuren negativt. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar detta som lägst god status för den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Hydrologisk regim i vattendrag* med avseende på de underliggande parametrarna *Specifik flödeseffekt*, *Volymsavvikelse*, *Avvikelse i flödets förändringstakt* och *Vattenståndets förändringstakt* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* (MS_CD: WA97181066) och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken* (MS_CD: WA97339203).	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.
Livsmiljötypen ska präglas av naturliga eller naturlika vattenståndsvariationer och flöden, vilket innebär att svämplan ska översvämmas regelbundet, och att processer med naturlig erosion och sedimentation i vattendraget och dess svämplan upprätthålls.	De hydrologiska förhållandena i vattendraget och den långsiktiga förekomsten av livsmiljöer inom Natura 2000-området får inte försämras över tid genom mänsklig påverkan på grundvattennivå, till exempel genom markavvattning eller vattenuttag i eller i anslutning till vattendraget.	Fördjupad beskrivning formulerad som ett icke-försämringskrav eftersom det kan finnas tillståndsgivna verksamheter som redan medför en påverkan på grundvattennivån i området.

REMISS

Mindre vattendrag (3260)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Det ska finnas god tillgång på lämpliga livsmiljöer för typiska och utpekade arter inom livsmiljötypen.	Vattendraget ska vara naturligt, eller så naturlikt som möjligt, samt innehålla naturliga strukturer – detta utifrån avvägningar gentemot tillståndsgivna verksamheter och andra värden såsom kulturmiljövärden. För flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla ska det finnas dels god tillgång på strömmande till svagt strömmande vattendragssträckor med silt-, sand-, grus- och stenbottnar, dels substrat av tillräckligt djup för att musslorna ska kunna gräva ned sig. För lax ska det finnas naturliga eller naturlika lek- och uppväxtområden, med naturliga strukturer. För bred paljettdykare ska det finnas tillgång till partier med djupt och lugnflytande vatten. För utter ska det finnas god tillgång på strömmande vattendragssträckor och därmed artens primära bytesdjur. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar detta som lägst god status för den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn *Morfologiskt tillstånd i vattendrag* med avseende på de underliggande parametrarna *Vattendragsfårans form*, *Vattendragets planform*, *Vattendragsfårans bottensubstrat*, *Död ved i vattendrag*, *Strukturer i vattendraget*, *Vattendragsfårans kanter* och *Vattendragets närområde* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken*.	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.
Det ska finnas god tillgång på lämpliga livsmiljöer för livsmiljötypens typiska och utpekade arter inom livsmiljötypen.	Enligt Länsstyrelsens bedömning får inte mängden död ved i eller i anslutning till vattendraget minska över tid inom Natura 2000-området. Död ved kan dock, efter samråd med Länsstyrelsen, behöva justeras om det föreligger en risk för skada på ekonomiska eller rekreationella värden, till exempel om brötbildning orsakar översvämning av jordbruksmark.	Fördjupad beskrivning formulerad som ett icke-försämringskrav eftersom parametern *Död ved i vattendrag* inte alltid kan bedömas vid statusklassning på grund av kunskapsbrist.
Det ska finnas en god kontakt mellan vattendraget och dess omgivning samt funktionella kantzoner utmed vattendraget, med träd-, busk- och örtvegetation som erbjuder beskuggning, nedfallande organiskt material samt stabiliserande och filtrerande funktioner.	Det ska finnas effektiva passager för djur, växter och organiskt material till omgivande svämplan med funktionella kantzoner utmed vattendraget. För lax, flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla ska det finnas beskuggning för att minska vattentemperatur, vattenvegetation och sedimentation. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar detta som lägst god status för parametrarna *Vattendragets närområde*, *Svämplanets strukturer och funktioner*, och *Konnektivitet i sidled till närområde och svämplan* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken*. Bedömningen är även att mängden träd och buskar i kantzoner inte får minska över tid inom Natura 2000-området.	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.

REMISS

Mindre vattendrag (3260)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Det ska inte finnas några artificiella vandringshinder som medför negativ påverkan på livsmiljötypen, dess typiska eller utpekade arter, varken i Vramsån eller i större anslutande biflöden.	Det ska finnas effektiva passager för djur, växter och organiskt material till anslutande vattensystem. För lax samt övriga värdfiskarter för flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla ska det finnas fria vandringsvägar i vattendraget, mellan vattendraget och havet samt till delar av vattensystemet där arterna förekommer, alternativt har förekommit historiskt. För lax ska vuxna individer och smolt kunna passera artificiella vandringshinder i båda strömriktningarna utan att skadas eller fördröjas. För utter kan vandringshinder försämra artens och de primära bytesdjurens möjligheter att sprida sig inom vattensystemet. Eftersom livsmiljötypen är ett prioriterat bevarandevärde är målet att samtliga vandringsbenägna fiskarter enligt referensförhållandet ska kunna vandra i upp- och nedströms riktning, i synnerhet för att typiska och utpekade arter i området ska kunna finnas i livskraftiga populationer. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar detta som lägst hög status för parametern *Konnektivitet i uppströms och nedströms riktning* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken.*	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.
Vattendraget ska hysa en naturlig artsammansättning utan inverkan av främmande arter eller främmande fiskstammar.	Länsstyrelsens bedömning är att för vattensystemet främmande arter eller fiskstammar inte får introduceras eller förstärkas om de riskerar att negativt påverka utpekade och typiska arter inom Natura 2000-området. Bedömningen är även att förekommande främmande arter och/eller främmande fiskstammar inte får inverka negativt på artsammansättning eller variation av arter genom exempelvis ändrade konkurrensförhållanden, genetik och smittspridning. Signalkräfta i Vramsån hanteras inom ramen för hanteringsprogram (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2020:27).	Fördjupad beskrivning formulerad som ett icke-försämringskrav eftersom det tidigare kan ha skett tillståndsgivna utsättningar av för vattensystemet främmande arter och/eller främmande fiskstammar som redan kan medföra en påverkan på fisksamhälle och/eller bottenfauna i området.
De typiska fiskarterna grönling, öring, elritsa, sandkrypare, bäcknejonöga och flodnejonöga ska förekomma inom livsmiljötypen i Natura 2000-området.	Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar de typiska arternas krav på sina livsmiljöer som lägst god status med avseende på den biologiska kvalitetsfaktorn *Fisk* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken.* Bedömningen är även att det ska finnas som minst 2 typiska arter i genomsnitt per elfiskelokal som bedöms lämplig.	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.
De utpekade arterna flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla (tillika typiska arter för livsmiljötypen), bred paljettdykare, lax och utter ska finnas i livskraftiga populationer inom Natura 2000-området.	Se fördjupad beskrivning av bevarandemål för flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla, bred paljettdykare, lax och utter.	Ej aktuellt.

REMISS

Svämlövskog (91E0)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Arealen svämlövskog (91E0) ska vara minst 64,5 ha.	Ej aktuellt.	Ej aktuellt.
Livsmiljötypen ska präglas av naturlig eller naturlik hydrologi och grundvattennivå, vilket leder till en variation i markfuktighet som påverkar skogens interna dynamik och strukturer.	Det ska finnas naturliga eller naturlika vattenståndsvariationer i vattendraget som innebär att livsmiljötypen översvämmas regelbundet och säsongsvis torkar upp, vilket skapar störningar som gynnar biologisk mångfald. Svämlövskogen ska även vara fri från diken och andra ingrepp med avvattnande effekter, och det ska finnas alluviala avlagringar som vid lågvattenföring är väl dränerade. Bedömningen är även att svämlövskog behöver översvämmas uppskattningsvis 25 dagar årligen tidigt under vegetationsperioden för att hålla undan föryngring av gran samt upprätthålla den störning som behövs för att bevara svämlövskogens biologiska mångfald	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma vilka processer och funktioner som fordras lokalt.
Klibbal med inslag av björk och ädellövträd ska utgöra ett dominerande inslag i svämlövskogen. Föryngring ska främst ske med lövträd såsom klibbal och ask. Det får bara ske enstaka naturlig föryngring av gran.	I svämlövskogen ska lövträd såsom al, ask och björk, men även ädellövträd utgöra mer än 50 % av grundytan, och gran ska inte utgöra mer än 5 % av grundytan. Klibbal och ask är de vanligaste trädslagen i svämlövskogar i södra Sverige. Enligt Länsstyrelsens bedömning får antalet ”smala träd” av gran (diameter mindre än 15 cm) var som mest 10 stycken per hektar.	Fördjupad beskrivning formulerad utifrån rådande kunskapsläge (Naturvårdsverkets Manual för uppföljning av skog, version 4.0).
Det ska finnas tillräckligt med substrat och strukturer för främst mossor, men även för epifytiska lavar och svampar, insekter och landmollusker.	I livsmiljötypen ska det finnas både stående och liggande död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier, vilka ska sparas och inte avlägsnas från området. Död ved ska även finnas kontinuerligt i vattendraget. Död ved i vattendraget kan dock, efter samråd med Länsstyrelsen, behöva justeras om det föreligger en risk för skada på ekonomiska eller rekreationella värden, till exempel om brötbildning orsakar översvämning av jordbruksmark. Enligt Länsstyrelsens bedömning ska den uppmätta volymen död ved motsvara minst 5–15 m^3 per hektar.	Fördjupad beskrivning formulerad utifrån rådande kunskapsläge (Naturvårdsverkets Manual för uppföljning av skog, version 4.0).

REMISS

Svämlövskog (91E0)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: klibbal, björk och ask.	Enligt Länsstyrelsens bedömning ska antalet gamla träd (grova träd och tunna senvuxna träd) minst motsvara 5 träd per hektar.	Ej aktuellt.
Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda träddelar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller liggande träd samt träd med sockelbildning.	Enligt Länsstyrelsens bedömning ska antalet gamla träd (grova träd och tunna senvuxna träd) minst motsvara 5 träd per hektar.	Ej aktuellt.
De för svämlövskog typiska arterna majbräken, bäckbräsma, springkorn, strutbräken, rutlungmossa, stenporella, trubbfjädermossa och mindre hackspett (NT) ska förekomma inom livsmiljötypen i Natura 2000-området.	Enligt Länsstyrelsens bedömning ska det finnas som minst 1 typisk art i genomsnitt per provyta.	Ej aktuellt.

REMISS

Flodpärlmussla (1029)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Flodpärlmussla (1029) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.	Enligt Länsstyrelsens bedömning innebär livskraftig population av flodpärlmussla att mer än 20 % av musslorna är mindre än 50 mm, att det förekommer musslor som är mindre än 30 mm samt att det totala antalet individer är större än 500.	Fördjupad beskrivning formulerad utifrån rådande kunskapsläge (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2020:19).
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för flodpärlmussla ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Se fördjupad beskrivning av bevarandemål för Mindre vattendrag (3260).	Ej aktuellt.
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för flodpärlmussla ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Långsiktig förekomst av flodpärlmussla i ett vattendrag förutsätter en väl fungerande föryngring, vilket i sin tur fordrar en tillräckligt god vattenkvalitet, där bland annat gödande och syretärande ämnen samt grumlande och igenslammande partiklar utgör hot. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar artens krav på vattenkvalitet som lägst hög status för den biologiska kvalitetsfaktorn *Påväxt-kiselalger* och den fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna *Näringsämnen* och *Försurning* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken.* Bedömningen är även att färgtalet inte ska överstiga 80 mg Pt/l i medelvärde vid vårflod, att grumligheten inte ska överstiga 1 FNU i medelvärde vid vårflod, att halten nitrat (NO3) inte ska överstiga 125 g/l i medianvärde, att halten totalfosfor inte ska överstiga 8 µg/l i medelvärde, att oorganiskt aluminium inte ska överstiga 30 g/l och att pH inte ska understiga 6.2 (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2020:19).	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för flodpärlmussla ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Långsiktig förekomst av flodpärlmussla i ett vattendrag förutsätter en väl fungerande föryngring, vilket i sin tur fordrar tillräckligt hög täthet av lämplig värdfisk. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar artens krav på värdfisk som lägst god status för den biologiska kvalitetsfaktorn *Fisk* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken.* Bedömningen är även att tätheten av värdfiskarter (öring eller lax) behöver motsvara som minst 10 ungar per 100 m^2 vid elfiskelokaler på sträckor där flodpärlmussla påträffas (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2020:19).	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.

REMISS

Tjockskalig målarmussla (1032)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Tjockskalig målarmussla (1032) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.	Enligt Länsstyrelsens bedömning innebär livskraftig population av tjockskalig målarmussla att mer än 20% av musslorna är mindre än 50 mm, att det förekommer musslor som är mindre än 30 mm samt att det totala antalet individer är större än 500.	Fördjupad beskrivning formulerad utifrån rådande kunskapsläge (PM från Naturhistoriska riksmuseet 2008:2).
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för tjockskalig målarmussla ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Se fördjupad beskrivning av bevarandemål för Mindre vattendrag (3260).	Ej aktuellt.
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för tjockskalig målarmussla ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Långsiktig förekomst av tjockskalig målarmussla i ett vattendrag förutsätter en väl fungerande föryngring, vilket i sin tur fordrar en tillräckligt god vattenkvalitet, där bland annat gödande och syretärande ämnen samt grumlande och igenslammande partiklar utgör hot. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar artens krav på vattenkvalitet som lägst hög status för den biologiska kvalitetsfaktorn *Påväxt-kiselalger* och den fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorn *Näringsämnen* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken.*	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för tjockskalig målarmussla ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Långsiktig förekomst av tjockskalig målarmussla i ett vattendrag förutsätter en väl fungerande föryngring, vilket i sin tur fordrar tillräckligt hög täthet av lämplig värdfisk. Enligt Länsstyrelsens motsvarar artens krav på värdfisk som lägst god status för den biologiska kvalitetsfaktorn *Fisk* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken.*	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.

REMISS

Bred paljettdykare (1082)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Bred paljettdykare (1082) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.	Enligt Länsstyrelsens bedömning får populationen av bred paljettdykare inom Natura 2000-området inte minska över tid, utan ska helst öka sin population och utbredning. Konkret innebär det att bred paljettdykare årligen ska förekomma inom Natura 2000-området.	Fördjupad beskrivning formulerad som ett icke-försämringskrav eftersom populationens storlek inom området är svårbedömd på grund av kunskapsbrist.
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör en livsmiljö för bred paljettdykare ska ha gott bevarande med avseende på morfologiskt tillstånd och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Se fördjupad beskrivning av bevarandemål för mindre vattendrag (3260).	Ej aktuellt.
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör en livsmiljö för bred paljettdykare ska ha gott bevarande med avseende på morfologiskt tillstånd och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Den långsiktiga förekomsten av bred paljettdykare i ett vattendrag förutsätter väl fungerande föryngring, vilket i sin tur fordrar tillräckligt god vattenkvalitet, där bland annat gödande ämnen (med en resulterande igenväxning) utgör hot. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar den artens krav på vattenkvalitet som lägst god status för den biologiska kvalitetsfaktorn *Påväxt-kiselalger* och den fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorn *Näringsämnen* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken.*	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.

REMISS

Lax (1106)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Lax (1106) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.	Enligt Länsstyrelsens bedömning får populationen av lax inom Natura 2000-området inte minska över tid, utan ska helst öka sin population och utbredning. Konkret innebär det att lax årligen ska förekomma inom Natura 2000-området.	Fördjupad beskrivning formulerad som ett icke-försämringskrav eftersom populationens storlek inom området är svårbedömd på grund av kunskapsbrist.
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för lax (i sötvatten) ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Se fördjupad beskrivning av bevarandemål för Mindre vattendrag (3260).	Ej aktuellt.
Livsmiljötypen mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för lax ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd, närmiljö och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Långsiktig förekomst av lax i ett vattendrag förutsätter en väl fungerande föryngring, vilket i sin tur fordrar en tillräckligt god vattenkvalitet, där bland annat gödande och syretärande ämnen samt grumlande och igenslammande partiklar utgör hot. Enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarar artens krav på vattenkvalitet som lägst god status för den biologiska kvalitetsfaktorn *Påväxt-kiselalger* och den fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorn *Näringsämnen* (HVMFS 2019:25) för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken*.	Fördjupad beskrivning formulerad för att bättre kunna bedöma uppfyllelsen av ett bevarandemål genom att relatera till vattenförvaltningen och bedömningsgrunderna.

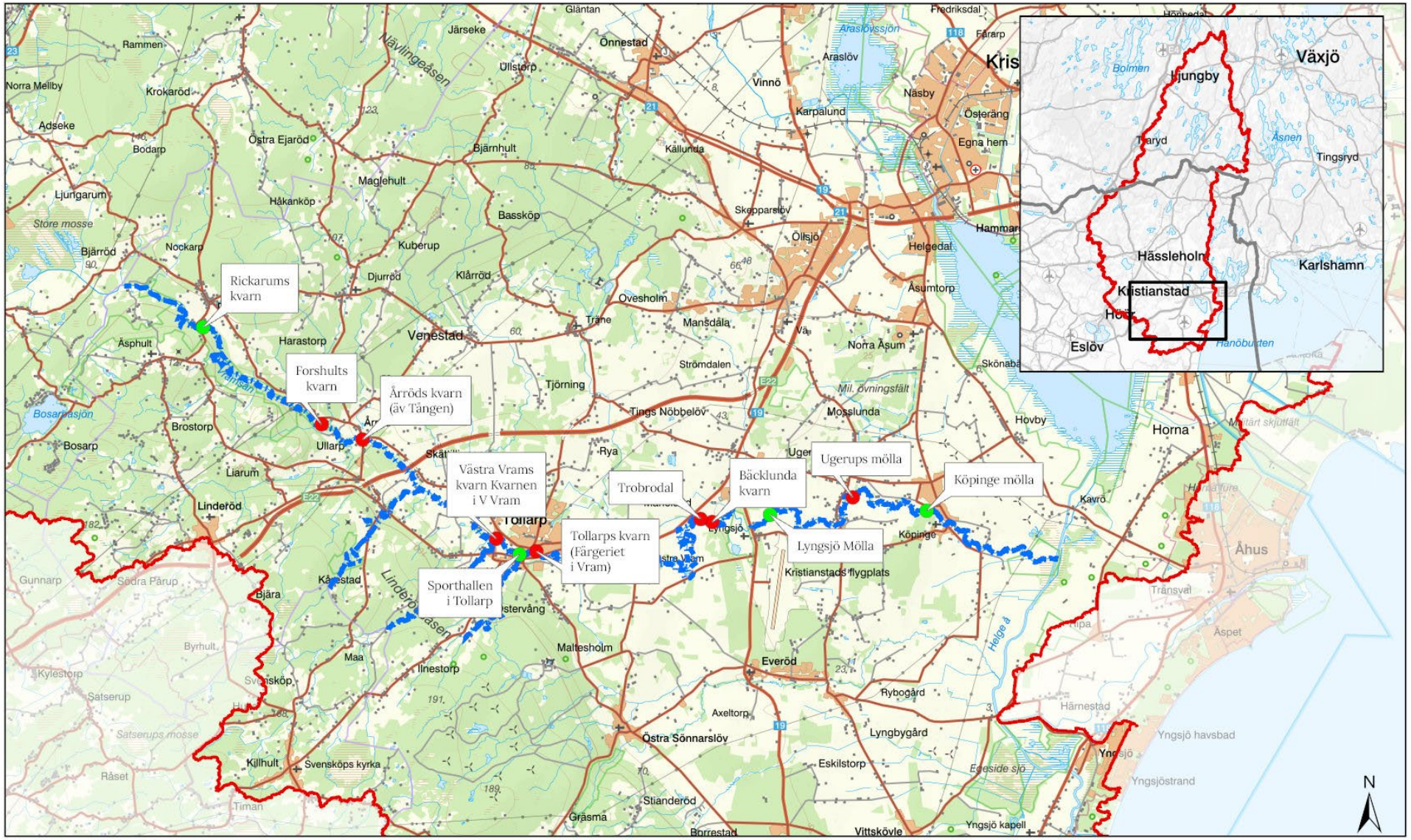
REMISS

Utter (1355)

Bevarandemål	Fördjupad beskrivning	Motiv till fördjupad beskrivning
Utter (1355) ska finnas i en livskraftig population inom Natura 2000-området.	Enligt Länsstyrelsens bedömning får populationen av utter inom Natura 2000-området inte minska över tid, utan ska helst öka sin population och utbredning. Konkret innebär det att spår av utter årligen ska förekomma inom Natura 2000-området.	Fördjupad beskrivning formulerad som ett icke-försämringskrav eftersom populationens storlek inom området är svårbedömd på grund av kunskapsbrist.
Trafikens effekter ska inte utgöra en begränsande faktor för populationen av utter inom Natura 2000-området.	Eftersom uttern kan röra sig över stora områden kan vägpassager över vattendrag utgöra hinder som tvingar upp utter på vägbanan där den kan bli påkörd. Särskilt i södra Sverige kan dödligheten i trafiken vara en begränsande faktor lokalt för en utterpopulation. Enligt Länsstyrelsens bedömning behöver det finnas fungerande utterpassager vid de stora vägpassager över vattendrag där lokala förutsättningar tvingar upp utter på vägbanan.	Fördjupad beskrivning formulerat utifrån rådande kunskapsläge (Naturvårdsverkets vägledning, NV-01162-10).
Livsmiljötypen Mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för utter ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Se fördjupad beskrivning av bevarandemål för mindre vattendrag (3260).	Ej aktuellt.
Livsmiljötypen Mindre vattendrag (3260) som utgör livsmiljö för utter ska ha gott bevarande med avseende på upp- och nedströms konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd och vattenkvalitet enligt formulerade bevarandemål.	Utter och dess fortplantning kan påverkas negativt av miljögifter, och i synnerhet organiska klorerade föreningar kan försämra förutsättningarna för utterns fortlevnad. Enligt Länsstyrelsens bedömning får halterna av miljögifter inte öka över tid, utan ska helst minska, för vattenförekomsterna *Vramsån: Ryabäcken-Källa* och *Vramsån: Helge å-Ryabäcken.*	Fördjupad beskrivning formulerad som ett icke-försämringskrav eftersom parametern inte alltid kan bedömas vid statusklassning på grund av kunskapsbrist.

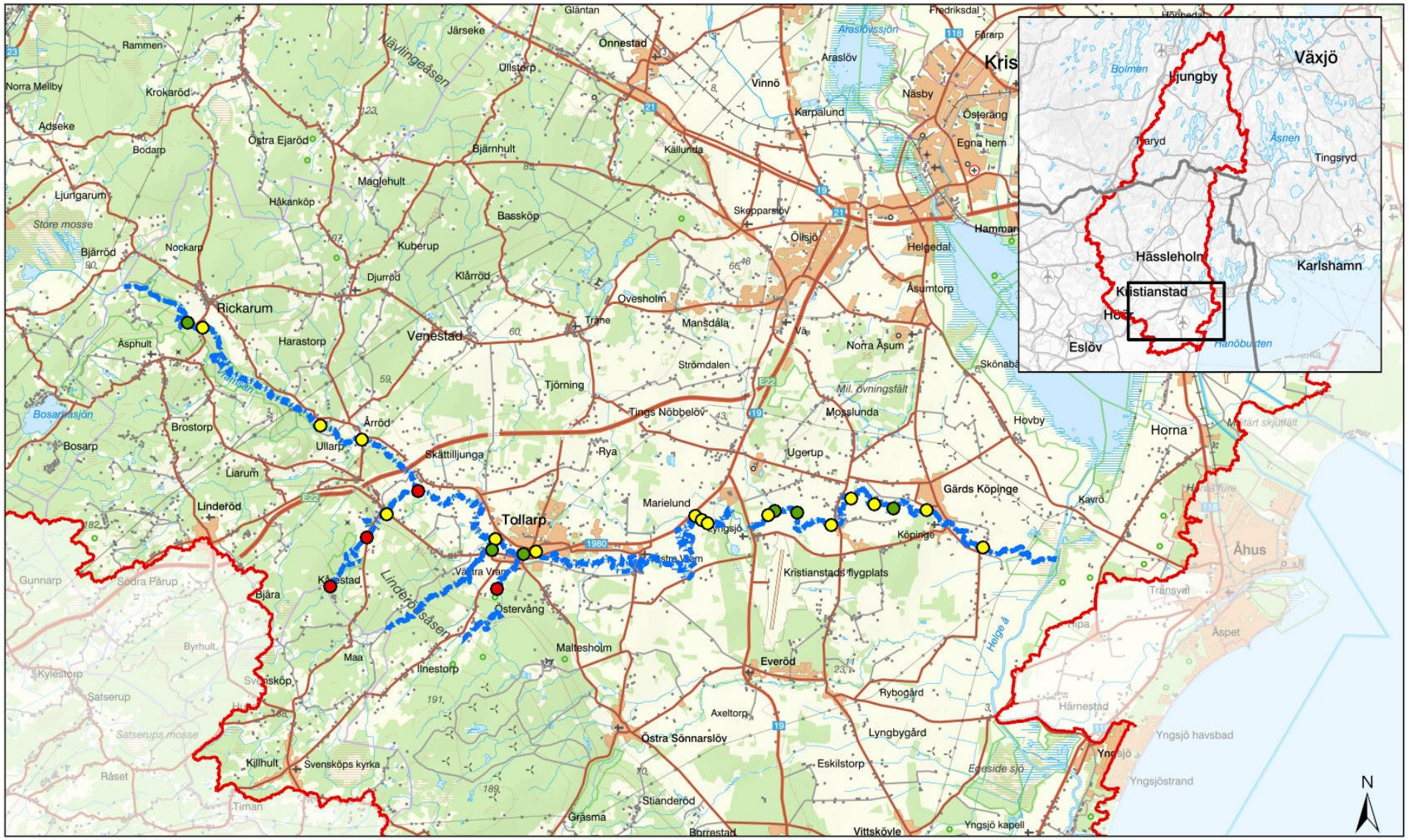
REMISS

Bilaga 6A. Vattenkraftverk inom Natura 2000-området Vramsån SE0420310

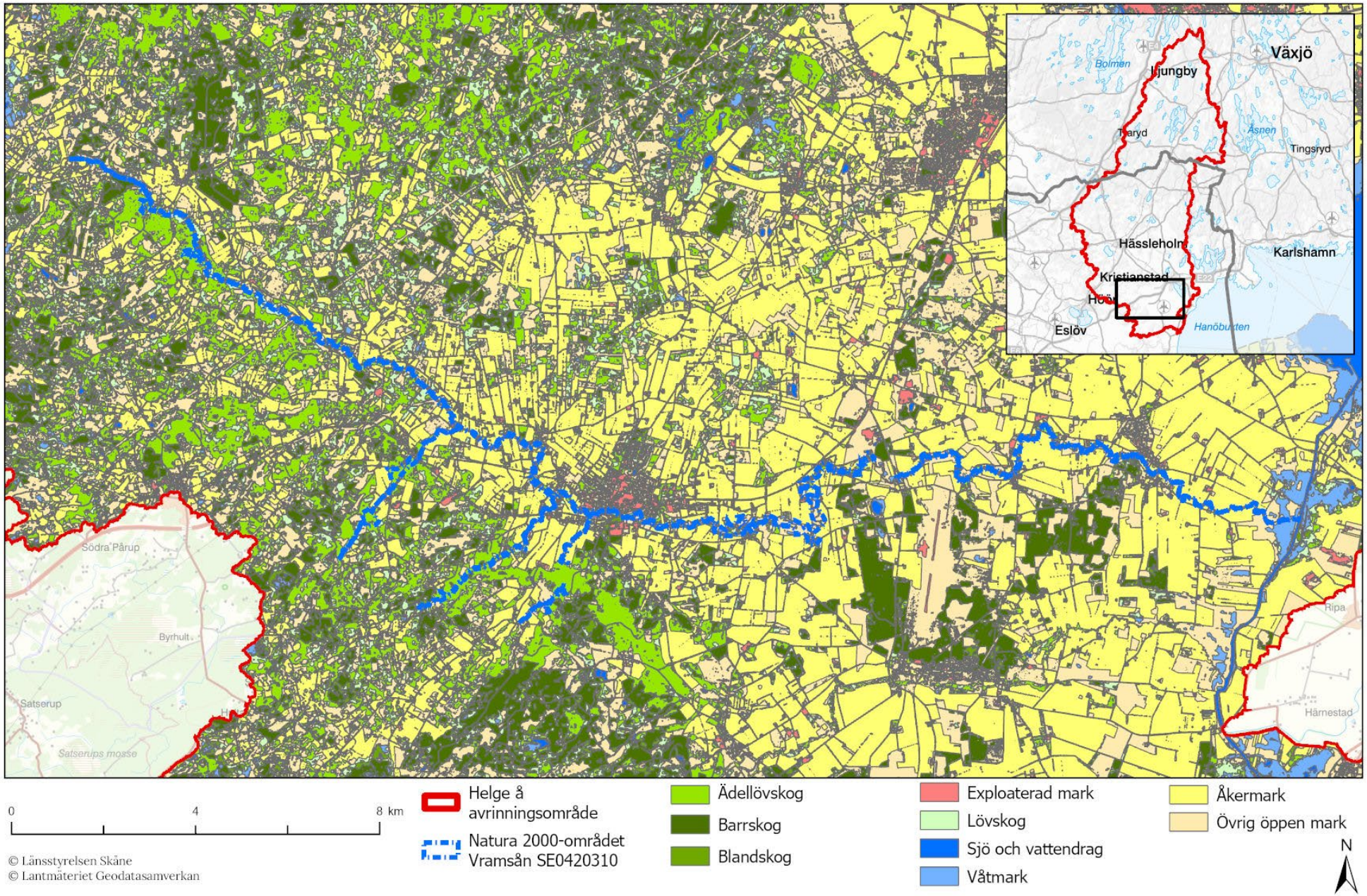
© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 6B. Vandringshinder inom Natura 2000-området Vramsån SE0420310

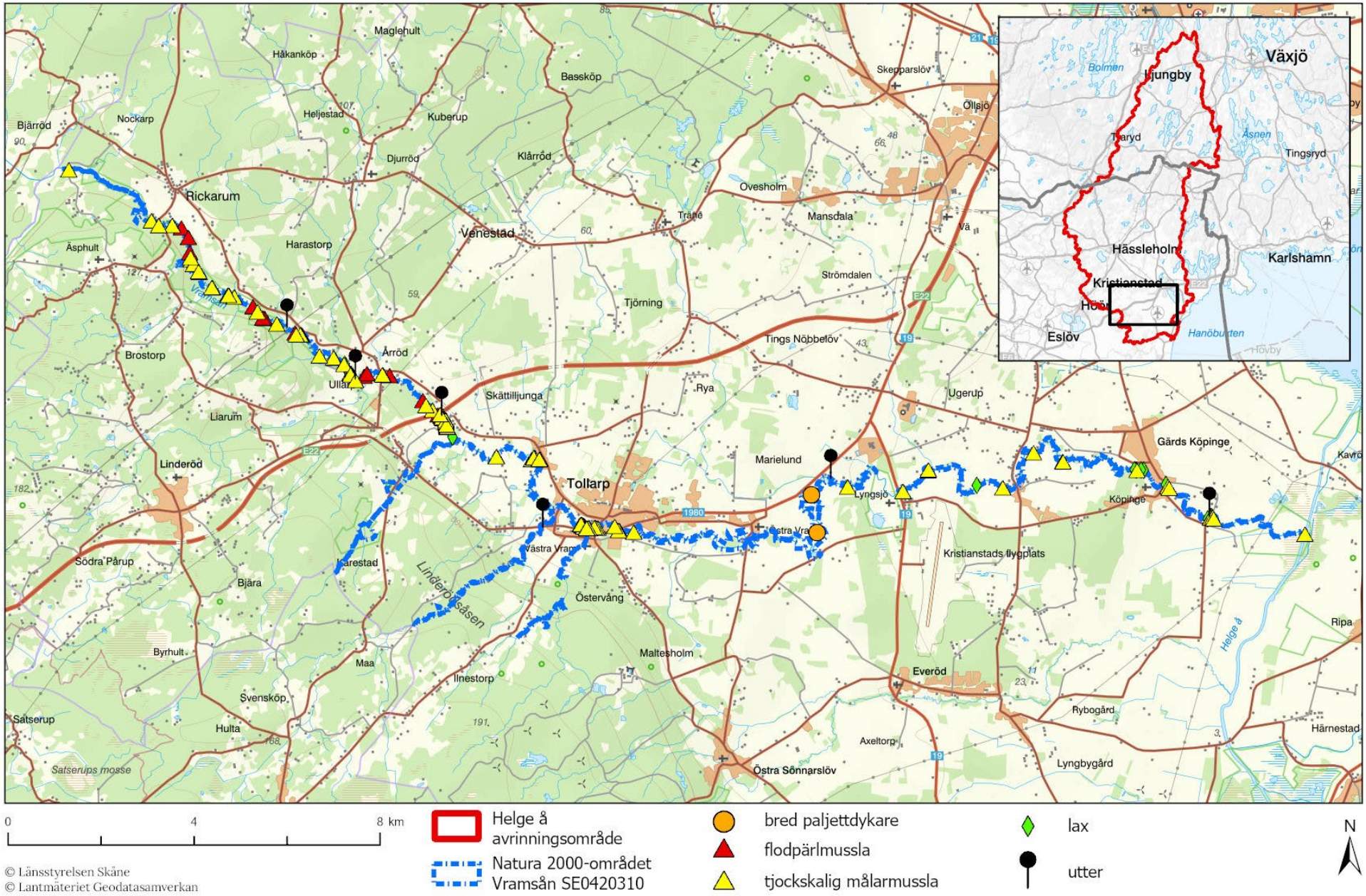

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 6C. Markanvändning längs med Natura 2000-området Vramsån SE0420310

Bilaga 6D. Limniska Natura 2000-arter i Natura 2000-området Vramsån SE0420310 rapporterade på Artportalen mellan åren 2000-2025

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bevarandeplan för Vramsån

Syftet med Natura 2000-området Vramsån i Kristianstads kommun är att bevara det mycket värdefulla vattendraget och dess biflöden med flera hotade och sällsynta arter, däribland Natura 2000-arterna flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla, lax och utter. Längs ån finns både svämlövskog och ädellövskogar som tillsammans hyser en artrik förekomst av lavar, mossor, svampar, insekter och fladdermöss. Inom Natura 2000-området finns också ett par ytor med den sällsynta livsmiljötypen sandstäpp.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och livsmiljötyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas livsmiljötyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje livsmiljötyper och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

REMISS

Länsstyrelsen
Skåne
www.lansstyrelsen.se/skane